

MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ODBORNÉ VZDELÁVANIE
NA STREDNÝCH ZDRAVOTNÍCKYCH ŠKOLÁCH**

UČEBNÝ ODBOR: 5365 H ODBORNÝ OPATROVATEĽ

EXPERIMENTÁLNE OVEROVANIE

Vydalo Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky pod číslom S-19865-2022-OZV zo
dňa 12. 07. 2022 s účinnosťou od 1. septembra 2022.

Názov: ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ODBORNÉ VZDELÁVANIE NA
STREDNÝCH ZDRAVOTNÍCKYCH ŠKOLÁCH

UČEBNÝ ODBOR: 5365 H ODBORNÝ OPATROVATEĽ (EXP.)

Vydalo: Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Spracovali: prof. PhDr. Mgr. Monika Jankechová, PhD.; PhDr. Dana Zvalová, PhD.; členovia Rady Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky pre tvorbu a hodnotenie štátnych vzdelávacích programov odbornej prípravy vzdelávania pre zdravotnícke študijné odbory na stredných zdravotníckych školách Mgr. Stella Jančiová, SZŠ Liptovský Mikuláš

Spolupracovali: Ing. Silvia Blcháčová a vybraní učitelia zo SZŠ Liptovský Mikuláš

Vydanie: prvé

Text neprešiel jazykovou úpravou

Účinnosť: od 1. septembra 2022

OBSAH

1 ÚVOD DO ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	5
1.1 Funkcia štátneho vzdelávacieho programu.....	5
1.1 Štruktúra štátneho vzdelávacieho programu.....	6
2 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA.....	6
3 ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	7
3.1 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie v jednotlivých formách vzdelávania	7
3.2 Formy praktického vyučovania	8
3.3 Spôsob a podmienky priebehu a ukončovania vzdelávania na stredných zdravotníckych školách, vydávanie dokladu o získanom vzdelaní.....	8
3.4 Povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie výučby	8
3.5 Podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní.	13
3. 6 Personálne podmienky.....	14
3.7 Edukačné zdroje	15
3.7.1 Odborné učebnice a literatúra.....	15
3.7.2 Didaktická technika	16
3.7.3 Materiálne výučbové prostriedky	16
4 OSOBITOSTI A PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI.....	16
5 CHARAKTERISTIKA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU UČEBNÉHO ODBORU ODBORNÝ OPATROVATEĽ	17
5.1 Popis vzdelávacieho programu	17
5.2 Základné údaje pre stredné odborné vzdelanie.....	18
5.3 Požiadavky zdravotnej spôsobilosti na uchádzača	18
6 PROFIL ABSOLVENTA	19
6.1 Celková charakteristika absolventa	19

6.2 Klúčové kompetencie.....	19
6.3 Odborné kompetencie.....	22
7 UČEBNÉ PLÁNY ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU.....	24
7.1 Rámcový učebný plán	24
7.2 Rámcový učebný plán pre experimentálne overovaný učebný odbor odborný opatrovatel' 1 ročné externé večerné štúdium.....	25
7.3 Poznámky k učebnému plánu pre odborné vzdelávanie.....	25
8 VZDELÁVACIE OBLASTI.....	26
8.1 Odborné vzdelávanie	26
8.2 Vzdelávacie štandardy odborného vzdelávania.....	26
8.2.1 Teoretické vzdelávanie a praktická príprava	27
PREHĽAD VÝKONOVÝCH ŠTANDARDOV	27
PREHĽAD A ROZPIS OBSAHOVÝCH ŠTANDARDOV	28
8.2.2 Odborná prax	34
PREHĽAD VÝKONOVÝCH ŠTANDARDOV	34
PREHĽAD A ROZPIS OBSAHOVÝCH ŠTANDARDOV	35
PRÍLOHOVÁ ČASŤ.....	37

1 ÚVOD DO ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Odborné vzdelávanie a príprava smeruje k získaniu kľúčových, všeobecných a odborných kompetencií, ku komplexnejším a prakticky zameraným vedomostiam a zručnostiam, ktoré umožnia rozvoj a celkový úspech jednotlivcov na základe vlastnej aktivity, sebauvedomenia a spolupráce nielen v známych situáciách, javoch a problémoch, ale aj v nových podmienkach ich riešenia a aplikácie.

1.1 Funkcia štátneho vzdelávacieho programu

Štátny vzdelávací program (ďalej len „ŠVP“) pre odborné vzdelávanie a prípravu (ďalej len „OVP“) vymedzuje požiadavky štátu o zameraní, obsahu a výsledkoch OVP pre daný študijný odbor.

ŠVP je

- a) štátom vydaný kurikulárny dokument, ktorý vymedzuje povinný obsah výchovy a vzdelávania a záväzné požiadavky na vzdelávanie na danom stupni vzdelania pre daný študijný odbor – vzdelávacie výstupy, ktoré musí žiak po ukončení štúdia dosiahnuť a preukázať,
- b) záväzný dokument, ktorý sú školy povinné rešpektovať a rozpracovať do svojich školských vzdelávacích programov,
- c) otvorený kurikulárny dokument, ktorý sa bude podľa potrieb a požiadaviek inovovať.

ŠVP je postavený na týchto princípoch:

1. zvýšenie dôrazu na požadované kompetencie a výsledky vzdelávania, dôraz na obsah vzdelávania,
2. podpora autonómie a zodpovednosti škôl, pluralitného vzdelávacieho prostredia a vytvorenia konkurenčného prostredia medzi školami,
3. rozvoj individuality každého jednotlivca,
4. dôraz na požadované kľúčové kompetencie pre výkon povolania,
5. akcent na cieľovú kvalitu osobnosti žiaka ako potenciálneho zamestnanca,
6. podpora zvýšenia kvality a efektivity vzdelávania vo vzťahu k rešpektovaniu vzdelávacích potrieb, študijných predpokladov, reálnych vzdelávacích podmienok, špecifických potrieb trhu práce v regiónoch škôl, dosiahnutých výsledkov práce školy, umožnenie rýchlych a potrebných inovácií, zlepšenie pedagogického a sociálneho prostredia,
7. posilnenie odbornej a pedagogickej zodpovednosti a autonómie učiteľov,
8. záväzný podklad pre tvorbu školských vzdelávacích programov.

Cieľom ŠVP je:

- a) pripraviť žiakov na úspešný a zmysluplný osobný, občiansky a pracovný život,
- b) usilovať o lepšie uplatnenie absolventov škôl na trhu práce,
- c) pripraviť absolventov na ďalšie vzdelávanie.

ŠVP pre odborné vzdelávanie v experimentálnom učebnom odbore odborný opatrovateľ a možnosti jeho zaradenia do sústavy študijných odborov vydáva a zverejňuje Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky po prerokovaní so zamestnávateľmi, zriaďovateľmi škôl a stavovskou organizáciou Komorou opatrovateliek Slovenska (podľa vecnej pôsobnosti k príslušnému učebnému odboru).

1.1 Štruktúra štátneho vzdelávacieho programu

ŠVP v súlade so školským zákonom **stanovuje:**

- a) názov vzdelávacieho programu,
- b) ciele výchovy a vzdelávania v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- c) profil absolventa vo vzťahu k požiadavkám zamestnávateľov – kvalifikačné požiadavky, t. j. vzdelávacie výstupy,
- d) charakteristiku odboru vzdelávania, jeho dĺžku,
- e) formu výchovy a vzdelávania, vyučovací jazyk, stupeň vzdelania pre danú skupinu učebného odboru, ktorý sa dosiahne absolvovaním vzdelávacieho programu alebo jeho ucelenej časti,
- f) formy praktického vyučovania,
- g) vzdelávacie oblasti,
- h) vzdelávacie štandardy, podmienky prijímania uchádzača na štúdium,
- i) rámcové učebné plány,
- j) pedagogicko-organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie v jednotlivých formách výchovy a vzdelávania,
- k) spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní,
- l) povinné personálne zabezpečenie,
- m) povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výučby,
- n) podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní,
- o) zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov.

2 CIELE VÝCHOVY A VZDELÁVANIA

Cieľom výchovy a vzdelávania je umožniť žiakovi v súlade so školským zákonom:

- a) získať kompetencie, a to najmä v oblasti komunikačných schopností, ústnych spôsobilostí a písomných spôsobilostí, využívania informačno-komunikačných technológií, komunikácie v štátnom jazyku, materinskom jazyku a cudzom jazyku, matematickej gramotnosti a kompetencie v oblasti prírodných vied a technológií, k celoživotnému učeniu, sociálne kompetencie a občianske kompetencie, podnikateľské schopnosti a kultúrne kompetencie,
- b) naučiť sa správne identifikovať a analyzovať problémy a navrhovať ich riešenia a vedieť ich riešiť,

- c) rozvíjať manuálne zručnosti, tvorivé, umelecké psychomotorické schopnosti, aktuálne poznatky a pracovať s nimi v oblastiach súvisiacich s nadväzujúcim vzdelávaním alebo na trhu práce,
- d) posilňovať úctu k rodičom a ostatným osobám, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu, ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej vlastnej kultúre,
- e) získať a posilňovať úctu k ľudským právam a základným slobodám a zásadám ustanoveným v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- f) pripraviť sa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti, v duchu porozumenia a znášanlivosti, rovnosti muža a ženy, priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, náboženskej tolerancie,
- g) naučiť sa rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť a celoživotne sa vzdelávať, pracovať v skupine a preberať na seba zodpovednosť,
- h) naučiť sa kontrolovať a regulovať svoje správanie, starať sa a chrániť svoje zdravie vrátane zdravej výživy a životné prostredie a rešpektovať všeľudské etické hodnoty,
- i) získať všetky informácie o právach dieťaťa a spôsobilosť na ich uplatňovanie.

3 ZÁKLADNÉ PODMIENKY NA REALIZÁCIU ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Pre vzdelávanie v súlade s týmto ŠVP je nevyhnutné vytvárať vhodné realizačné podmienky. Podkladom na ich stanovenie sú základné požiadavky všeobecne záväzných právnych predpisov, normatívov materiálno-technického a priestorového vybavenia škôl, vyplývajúce z cieľov a obsahu vzdelávania v danom odbore vzdelávania. Iba ucelený, vzájomne sa podmieňujúci komplex požiadaviek umožní vytvoriť optimálne vzdelávacie prostredie.

3.1 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie v jednotlivých formách vzdelávania

Výchova a vzdelávanie v experimentálnom učebnom odbore vzdelávania 5365 H odborný opatrovateľ sa organizuje externou formou štúdia. Externá forma štúdia sa uskutočňuje len ako večerná. Večerné vzdelávanie je organizované pravidelne jedenkrát v týždni v rozsahu 12 hodín týždenne.

Vzdelávací program je z hľadiska jeho použitia pre cieľové skupiny vzdelávacej sústavy Slovenskej republiky určený pre absolventov minimálne so stredným odborným vzdelaním a s absolvovaním akreditovaného kurzu opatrovania najmenej v rozsahu 220 hodín, formou externého večerného jednoročného štúdia.

Súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov sú exkurzie, ktoré sú uvedené v učebnom pláne školského vzdelávacieho programu. Vzdelávacie aktivity je možné organizovať vo výchovno-vzdelávacích zariadeniach alebo v inom vzdelávacom zariadení, ktoré určí škola.

3.2 Formy praktického vyučovania

Praktické vyučovanie je neoddeliteľnou súčasťou odborného vzdelávania a prípravy. Hlavnými formami praktického vyučovania na stupni vzdelania: stredné odborné vzdelanie pre učebný odbor sú: *praktické cvičenia v laboratórnych podmienkach* (v odborných učebniach) v škole a *odborná prax* vykonávaná priebežne vo výučbových zariadeniach sociálnych služieb. Na cvičeniach a odbornej klinickej praxi sa žiaci delia do skupín najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov.

3.3 Spôsob a podmienky priebehu a ukončovania vzdelávania na stredných zdravotníckych školách, vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Úspešným absolvovaním školského vzdelávacieho programu, ktorý vychádza z tohto štátneho vzdelávacieho programu, môže žiak získať: stredné odborné vzdelanie, ak úspešne ukončil posledný ročník najmenej trojročného a najviac štvorročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej odbornej škole. Odborné vzdelávanie a príprava sa ukončuje **záverečnou skúškou**.

Cieľom záverečnej skúšky je overenie vedomostí, zručností a kompetencií žiakov v rozsahu učiva určeného vzdelávacími štandardmi tohto štátneho vzdelávacieho programu. Záverečná skúška sa člení na praktickú a ústnu časť. Záverečná skúška sa koná v riadnom alebo mimoriadnom skúšobnom období v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Záverečná skúška sa koná pred skúšobnou komisiou. Klasifikácia žiaka na záverečnej skúške je vyjadrená stupňom prospechu alebo percentom úspešnosti. Celkové hodnotenie záverečnej skúšky vychádza z klasifikácie jej praktickej a ústnej časti. Dokladom o získanom vzdelaní je **vysvedčenie o záverečnej skúške s doložkou a dokladom o získanej kvalifikácii je výučný list**.

3.4 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výučby

V ŠVP sú vo všeobecnej rovine vymedzené základné podmienky na realizáciu školského vzdelávacieho programu a je úlohou školy, aby tieto podmienky nielen akceptovala, ale ich podrobnejšie konkretizovala vo vlastnom Školskom vzdelávacom programe (ďalej len „ŠkVP“) podľa potrieb a požiadaviek konkrétneho učebného odboru, aktuálnych cieľov a reálnych možností. Povinnosťou škôl je dodržať a splniť normatív priestorovej, materiálnej a prístrojovej vybavenosti pre tie učebné odbory, pre ktoré bol schválený MZ SR. Všeobecné požiadavky a podmienky, podľa ktorých sa bude poskytovať tento vzdelávací program, sú nasledovné:

Optimálne podmienky, podľa ktorých sa bude poskytovať tento vzdelávací program, sú nasledovné:

a) Zabezpečenie prevádzky školy

1. Školský manažment:

- kancelária riaditeľa školy,
- kancelárie pre zástupcov riaditeľa školy,
- kancelária pre ekonomický úsek,
- príručný sklad s odkladacím priestorom,
- sociálne zariadenie,
- zasadačka.

2. Pedagogickí zamestnanci školy:

- zborovňa pre rokovania pedagogickej rady,
- kabinety pre učiteľov.

3. Nepedagogickí zamestnanci školy:

- kancelárie pre sekretariát, ekonómov a správcu,
- priestory pre obslužný personál (údržba, upratovanie, vodič a pod.),
- príručný sklad s odkladacím priestorom,
- archív.

4. Hygienické priestory, sociálne zariadenia, šatne

5. Sklady učebných pomôcok a didaktickej techniky

6. Knižnica

b) Makrointeriéry

1. Školská budova vrátane telocvične
2. Školský dvor
3. Školská jedáleň a kuchyňa (môže byť zabezpečená zmluvne)

c) Vyučovacie interiéry

1. Klasické triedy - učebne pre teoretické vyučovanie vybavené didaktickou technikou
2. Učebňa informatiky
3. Odborné učebne pre teoretické a praktické vyučovanie vybavené didaktickou technikou a pomôckami:
 - odborná učebňa pre predmet: anatómia a fyziológia, v ktorej sa vyučuje aj predmet zdravotveda
 - odborná učebňa pre predmet: prvá pomoc
 - 2 odborné učebne pre výučbu predmetu: opatrovatel'stvo cvičenia
 - príručná miestnosť na prezliekanie a sociálne zariadenie
 - príručný sklad
 - telocvičňa

d) Zmluvné pracoviská

Podmienky praktického vyučovania – odbornej praxe v zariadeniach sociálnych služieb a domácej opatrovateľskej služby sú jednoznačne písomne dohodnuté na základe dohody uzatvorenej podľa zákona č. 448/2008 Z. z. Zákon o sociálnych službách v znení neskorších predpisov.

Pri výučbe v odbornej učebni a na výučbovom pracovisku v zariadeniach sociálnych služieb a domácej opatrovateľskej služby sú nutné osobné ochranné pracovné prostriedky (odev a obuv), ktoré poskytuje škola.

Normatív minimálneho materiálo-technického vybavenia pre odborné vzdelávanie v škole:

Odborná učebňa pre predmet anatómia a fyziológia, v ktorej sa vyučuje aj predmet zdravoveda

Vybavenie	Minimálny počet pre jednu učebňu
Anatomico - fyziologické zobrazenia všetkých sústav	cca 20 ks
Trojrozmerné modely anatomických štruktúr, orgánov a ich funkcií	cca 20 ks
Softvér pre výučbu ANF cez interaktívnu tabuľu	1
Prezentačná technika – dataprojektor, notebook, plátno, vizualizér	po 1 ks

Odborná učebňa pre predmet prvá pomoc

Počet	Zostava zdravotníckych a iných pomôcok	Spotrebný materiál	Iné
1 ks	Figurína dospelého na kardiopulmonálnu resuscitáciu s možnosťou elektronickej kontroly s počítačovým vyhodnotením priebehu kardiopulmonálnej resuscitácie v tlačenej forme	zdravotnícke pomôcky a pomôcky na precvičovanie poskytovania prvej pomoci postihnutému v simulovaných podmienkach pre každého žiaka	odborná literatúra týkajúca sa poskytovania prvej pomoci pre každého žiaka
1 ks	Figurína dojčaťa na kardiopulmonálnu resuscitáciu		didaktická technika najmenej na úrovni dátového projektoru s počítačom
1 ks	Figurína na nácvik uvoľnenia cudzieho telesa z dýchacích ciest určená na nácvik spriechodnenia dýchacích ciest úderom do chrbta a stlačením brucha pri dusení sa cudzím telesom		
1 ks	Celotelová figurína s traumatickými poraneniami, táto sa nevyžaduje, ak		

	figurína dospelého na kardiopulmonálnu resuscitáciu má vymeniteľné časti, ktoré obsahujú aj traumatické poranenia		
pre každú skupinu	Vybavená lekárnica		
pre každého žiaka	Podľa potreby obvazový materiál - všetky druhy, dlahy, dezinfekčné pomôcky	zdravotnícke pomôcky na jednorazové použitie	
2ks	nosidlá, deky		

Odborná učebňa pre predmet opatrovatel'stvo - cvičenia

Počet	Zostava zdravotníckych a iných pomôcok	Spotrebný materiál	Iné
	Základné vybavenie učebne, katedra + stolička, lavice, stoličky, tabuľa, skriňa na pomôcky		
1 súprava pomôcok	Nemocničná posteľ s matracom, vankúšom, paplónom, posteľnou bielizňou, pomocné zariadenia posteľe - hrazdička, uzdička, rebríček, popruhy, zábrany, podložka na čítanie, jedálenský stolík, nočný stolík, stolička, vozík na znečistenú bielizeň, zástena		odborná literatúra, audiovizuálne pomôcky
1	Štandardná posteľ, špeciálna posteľ, detská posteľ		
1 súprava pomôcok	Súbor pomôcok k hygienickej starostlivosti o osobu – lavór 2 ks, umývacie vrecúška 2 ks, uteráky 4 ks, mydlo, gumové podložky 2 ks, hrebeň, fén, šampón na vlasy, manikúra, podložky na jednorazové použitie, plienky na jednorazové použitie, osobná bielizeň, zubná kefka, zubná pasta, pohár, jednorazový holiaci strojček	zdravotnícke pomôcky na jednorazové použitie, rukavice, štetôčky na čistenie uší	odborná literatúra, audiovizuálne pomôcky
1	Model dospeljej figuríny, model figuríny väčšieho dieťaťa		

1 súprava pomôcok	Súbor zdravotníckych pomôcok k vyprázdňovaniu - močová fľaša, podložná misa	zberné vrečko na moč, kolostomické vrečko	
1 súprava pomôcok	Súbor pomôcok na starostlivosť o zdravotnícke pomôcky a dezinfekciu - dezinfekčné prostriedky, čistiace prostriedky, stolík, nádoba na pracovný roztok, odmerný valec, odmerka, vedrá, podnos na odkvapkávanie umytých pomôcok, pomôcky z jednotlivých druhov materiálov, kefy, špongie, handry, ochranný odev na dezinfekciu, emitná misa	zdravotnícke pomôcky na jednorazové použitie, dezinfekčné prostriedky, rukavice, rúška na tvár	odborná literatúra, audiovizuálne pomôcky
1 súprava pomôcok	Pomôcky na podávanie jedla - jedálenská súprava, príbory, slamky, poháre, špeciálne poháre a príbor, kompletná sada na kŕmenie detí od troch rokov, podložky na ochranu odevov, jedálenský stolík, pomôcky na hygienu rúk	podbradník, vlhčené obrúsky	odborná literatúra, audiovizuálne pomôcky
1 súprava pomôcok	Jednotlivé druhy obväzového materiálu	spotrebný obväzový materiál	odborná literatúra, audiovizuálne pomôcky
1 súprava pomôcok	Pomôcky na aplikáciu liekov do očí, ucha, nosa – rôzne druhy aplikátorov a liekov	spotrebný obväzový materiál	
1 súprava pomôcok	Pomôcky na pomoc pri aplikácii inzulínu – inzulínové pero, cartridge s inzulínom, glukomer	ihly do inzulínového pera, testovacie prúžky do glukomera	
1 súprava pomôcok	Pomôcky na pomoc pri aplikácii liekov per os – liekovky, dávkovač liekov, rozdeľovač liekov, ukážky liekov vo všetkých formách		
1 súprava pomôcok	Pomôcky na nácvik mobility a polohovanie chorých – barle, vozík, schodíky k posteli, rôzne druhy pomôcok na polohovanie, antidekubitné zdravotnícke pomôcky – valce, kolesá, vaky, antidekubitný matrac, zdvíhacie zariadenie pre		

	imobilné osoby		
1 súprava pomôcok	Pomôcky na sledovanie a záznam fyziologických funkcií – digitálny teplomer, digitálny tlakomer, stopky		
1 ks	Prezentačná technika – dataprojektor, notebook, plátno, vizualizér		didaktická technika najmenej na úrovni dátového projektoru s počítačom

3.5 Podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Vytváranie podmienok bezpečnej a hygienickej práce je organickou súčasťou celého vyučovacieho procesu, osobitne praktického vyučovania t. j. praktické cvičenia v laboratórnych podmienkach a odbornej praxe - praxe vo výučbových zariadeniach sociálnych služieb a domácej opatrovateľskej služby. Postupuje sa podľa platných predpisov, nariadení, vyhlášok a pod.

Výchova k bezpečnosti a ochrane zdravia, hygiene práce a ochrana pred požiarom je neoddeliteľnou súčasťou teoretického a praktického vyučovania. V priestoroch určených na vyučovanie žiakov je potrebné utvoriť podľa všeobecne záväzných právnych predpisov podmienky na zabezpečenie bezpečnosti a hygieny práce.

Je nevyhnutné preukázateľne poučiť žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a dodržiavanie týchto predpisov vyžadovať. V priestoroch určených na praktické vyučovanie je potrebné podľa platných technických predpisov vytvoriť podmienky na bezpečnú prácu, dôkladne a jasne oboznámiť žiakov s predpismi o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, s hygienickými predpismi, s technickými predpismi a technickými normami, s predpísanými technologickými postupmi, s pravidlami bezpečnej obsluhy technických zariadení, používaním ochranných prostriedkov a dodržiavanie týchto predpisov kontrolovať a vyžadovať.

Pracovná činnosť v učebnom odbore si vyžaduje stále a priame vedenie odborného učiteľa alebo zodpovednej osoby s príslušnou odbornou spôsobilosťou podľa osobitného predpisu, pod vedením ktorej sa praktické vyučovanie vykonáva - nácvik a upevňovania odborných činností.

V priebehu praktických činností sa musia používať predpísané ochranné pracovné prostriedky a pomôcky v bezchybnom stave.

Odborná prax v zariadeniach sociálnych služieb a domácej opatrovateľskej služby prebieha v záujme bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov rovnako ako aj z hľadiska sociálnej etiky, ochrany zdravia osôb a hygieny v skupinách s počtom žiakov najviac 8, podľa charakteru činností.

3. 6 Personálne podmienky

Personálne zabezpečenie odborného vzdelávania

Odborná a pedagogická spôsobilosť pedagogických zamestnancov odborných predmetov, ktorí realizujú školský vzdelávací program, musí byť v súlade s platnými právnymi predpismi. Plnenie ďalších kvalifikačných predpokladov potrebných pre výkon zložitejších, zodpovednejších a náročnejších pedagogických činností sa riadi platnými predpismi. Pedagogickí zamestnanci musia zabezpečiť súlad všetkých vzdelávacích a výchovných činností s cieľmi vzdelávania v danom učebnom odbore v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Práva a povinnosti pedagogických zamestnancov sú zabezpečené a naplňované po dobu ich pedagogickej činnosti v rámci platných predpisov.

Plnenie stanovenej miery vyučovacej a výchovnej povinnosti vyplýva z platnej legislatívy, rámcového učebného plánu a učebného plánu pre odbornú zložku vzdelávania štátneho vzdelávacieho programu. Rámcové rozvrhnutie obsahu vzdelávania je východiskom pre tvorbu učebných plánov v školských vzdelávacích programoch. Stanovené vzdelávacie oblasti a ich minimálne počty hodín sú záväzné, ich dodržanie v školských vzdelávacích programoch musí byť preukázateľné.

Kvalifikačné požiadavky na učiteľov profilujúcich odborných predmetov v učebnom odbore odborný opatrovateľ

Vyučovacie predmety	Kvalifikačné požiadavky
	Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v príslušnom študijnom odbore, doplňujúce pedagogické štúdium (DPŠ) a minimálne 2 roky odbornej praxe
Opatrovateľstvo	vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v študijnom programe ošetrovateľstvo v študijnom odbore ošetrovateľstvo; ďalej len „ošetrovateľstvo“ DPŠ a 2 roky odbornej praxe
Opatrovateľstvo - cvičenia	ošetrovateľstvo, DPŠ a minimálne 2 roky odbornej praxe
Odborná prax – opatrovateľské činnosti	ošetrovateľstvo, DPŠ a minimálne 2 roky odbornej praxe
Zdravoveda	ošetrovateľstvo; starostlivosť o chorých - pedagogika; starostlivosť o chorých pedagogika - psychológia; všeobecná pedagogika s predchádzajúcim ukončením študijného odboru na SZŠ; učiteľstvo odborných predmetov na SZŠ; ošetrovateľstvo a rehabilitácia; ďalej len „ošetrovateľstvo“ DPŠ a 2 roky odbornej praxe
Prvá pomoc	ošetrovateľstvo
Sociálne služby	vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v študijnom programe sociálna práca a v študijnom odbore sociálna práca, DPŠ ďalej len „sociálna práca“
Psychológia a komunikácia	sociálna práca, DPŠ a minimálne 2 roky odbornej praxe alebo ošetrovateľstvo

3.7 Edukačné zdroje

3.7.1 Odborné učebnice a literatúra

VYUČOVACÍ PREDMET	NÁZOV UČEBNICE	AUTOR	ROK VYDANIA
zdravoveda	Zdravoveda pre sanitárov	Prochotský, Kubicová, L.	Martin, Osveta, 2010
prvá pomoc	Príručka prvej pomoci	kolektív autorov	Perfekt, 2007
sociálne služby	Sociálna starostlivosť	Draganová, H.	Osveta, Martin, 2006
opatrovateľstvo	Profesionálne opatrovateľstvo	Krišková, A.	Martin, Osveta, 2010
	Profesionálne opatrovateľstvo – oblasť opatrovania a aktivácia seniorov	Krišková, A.	Osveta, Martin, 2010
	Sprevádzanie a vybrané aspekty starostlivosti o seniorov a ľudí dlhodobo chorých	Trebski, K.	Dobrá kniha, 2021
psychológia a komunikácia	Psychológia, pedagogika a profesijná komunikácia	Pánisová	RUAH, 2017
	Psychológia	Verešová	Osveta, Martin, 2007
sociálne služby	Starostlivosť o seniorov v kontexte sociálnej práce	Odlerová, A. Tokovská, M.	Banská Bystrica, 2011
	Sociálna práca s rodinou	Gabura, J.	Občianske združenie sociálna práca 2006,
	Bezpečnosť práce, ochrana pred požiarimi a ochrana zdravia pri práci	Fabiánová, Janátová, Mikula	Príroda, 2010,
	Etika sociálnej práce	Levická, J.	2014

3.7.2 Didaktická technika

1. Prenosný dátový projektor
2. Počítače, tlačiareň
3. Kopírovací stroj a skener
4. Video a DVD prehrávač
5. Projekčné plátno
6. Flipchart
7. Uchytávacie lišty
8. Televízor
9. Magnetofón
10. Rozhlasový prijímač

3.7.3 Materiálne výučbové prostriedky

1. CD, DVD
2. Odborné filmy a diafilmy
3. Softverové programy určené pre prácu v odbore, ktoré sú priebežne aktualizované
4. Obrazy, tabule, mapy a schémy konštrukcií
5. Vybavenie odborných učební podľa normatívu podľa ŠVP
6. Zdravotnícke pomôcky a iný spotrebný materiál
7. Anatomicko-fyziologické a iné modely

4 OSOBITOSTI A PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO -VZDELÁVACÍMI POTREBAMI

Do učebného odboru odborný opatrovateľ môžu byť prijatí uchádzači, ktorým zdravotnú spôsobilosť potvrdil všeobecný lekár a splňajú zdravotnú spôsobilosť k výkonu povolania vrátane opatrení pre pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť podľa právnych predpisov MZ SR.

Do učebného odboru odborný opatrovateľ môže byť prijatý aj uchádzač so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Okrem posúdenia kritérií zdravotnej spôsobilosti je od uchádzača so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami požadovaný odborný posudok poradenského zariadenia o spôsobilosti na štúdium. Ak poradenské zariadenie odporučí uchádzača na štúdium, stredná zdravotnícka škola uchádzača na štúdium prijme.

5 CHARAKTERISTIKA ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU UČEBNÉHO ODBORU ODBORNÝ OPATROVATEĽ

5.1 Popis vzdelávacieho programu

Štátny vzdelávací program pre experimentálny učebný odbor odborný opatrovateľ, má poskytnúť základný rámec, pravidlá a požiadavky pre tvorbu školských vzdelávacích programov. ŠVP neslúži na priame vyučovanie, ale je iba podkladom, spolu s legislatívou, pre tvorbu školských vzdelávacích programov.

Učebný odbor odborný opatrovateľ pripravuje pracovníkov, ktorí sú spôsobilí samostatne vykonávať opatrovateľské činnosti v zariadeniach pre seniorov, v domovoch sociálnych služieb, v útulkoch, v centrách pre deti a rodinu, v zariadeniach opatrovateľskej služby, v domácej opatrovateľskej službe pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovšili dôchodkový vek.

Absolvent je schopný aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti v praxi, zorganizovať, zrealizovať aktivity, vyhodnotiť svoju prácu.

Obsah vzdelania je koncipovaný tak, aby žiaci zvládli všeobecné a odborné poznatky a zručnosti na požadovanej profesionálnej úrovni nevyhnutné na získanie stredného vzdelania (sekundárneho) a spôsobilosti na výkon opatrovateľských služieb. Tomu zodpovedá štruktúra a obsah odbornej zložky vzdelávania vrátane odbornej praxe. Dominantnú zložku odbornej prípravy tvoria predmety teoretického a praktického zamerania, najmä zdravotná pedagogika, opatrovateľstvo, opatrovateľstvo – cvičenia, sociálna služba, psychológia a komunikácia, prvá pomoc a odborná prax – opatrovateľské činnosti. Tieto predmety prehlbujú vzťah medzi teoretickými vedomosťami a praktickým osvojovaním si profesionálnych zručností.

V teoreticko-praktickej príprave v triedach, laboratóriách, špecializovaných odborných učebniach žiaci získajú základné poznatky, vždy však v súvisi s ich praktickou aplikáciou a praktickým využitím. Vedomosti žiakov získané v teoretickom vyučovaní slúžia predovšetkým na zdôvodnenie praktických činností a postupov.

Na odbornej praxi sa utvárajú, rozvíjajú a upevňujú základné odborné zručnosti v odborných činnostiach pod priamym vedením odborných učiteľov alebo odborníkov z praxe s príslušnou odbornou spôsobilosťou podľa osobitného predpisu. Odbornú prípravu umocňuje absolvovanie odborných exkurzií na špecializovaných pracoviskách. Vzdelávací program je z hľadiska jeho použitia pre cieľové skupiny vzdelávacej sústavy Slovenskej republiky určený pre:

- absolventov minimálne so stredným odborným vzdelaním a s absolvovaním akreditovaného kurzu opatrovania najmenej v rozsahu 220 hodín, formou externého večerného jednoročného štúdia.

Podmienky prijatia ustanovuje vykonávací predpis o prijímacom konaní na stredné školy. Absolventi tohto vzdelávacieho programu získajú stredné odborné vzdelanie. Výstupným dokladom o získanom vzdelaní je vysvedčenie o záverečnej skúške s doložkou a dokladom o získanej kvalifikácii je výučný list.

5.2 Základné údaje pre stredné odborné vzdelanie

Učebný odbor:	Odborný opatrovateľ
Forma štúdia:	externé - večerné štúdium pre absolventov strednej školy
Dĺžka štúdia:	1 rok
Vyučovací jazyk:	štátny jazyk
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium:	stredné odborné vzdelanie a absolvovanie akreditovaného kurzu opatrovania najmenej v rozsahu 220 hodín a splnenie podmienok prijímacieho konania
Podmienky na prijatie do študijného odboru:	do učebného odboru odborný opatrovateľ môžu byť prijatí uchádzači, ktorí spĺňajú zdravotnú spôsobilosť k výkonu povolania vrátane opatrení pre pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť v odbore
Spôsob ukončenia štúdia:	záverečná skúška
Doklad o získanom stupni vzdelania a o získanej kvalifikácii:	vysvedčenie o záverečnej skúške s doložkou a dokladom o získanej kvalifikácii je výučný list
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	odborný opatrovateľ je pracovník, ktorý sa uplatní v zariadeniach pre seniorov, v domovoch sociálnych služieb, v útulkoch, v centrách pre rodinu, v domoch opatrovateľskej starostlivosti, v domácej opatrovateľskej službe
Možnosti ďalšieho štúdia:	vzdelávacie programy úplného stredného odborného štúdia

5.3 Požiadavky zdravotnej spôsobilosti na uchádzača

Do učebného odboru odborný opatrovateľ môžu byť prijatí žiaci, ktorí spĺňajú zdravotnú spôsobilosť k výkonu povolania vrátane opatrení pre pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť podľa právnych predpisov MZ SR. Do učebného odboru odborný opatrovateľ môže byť prijatý aj uchádzač so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Okrem posúdenia kritérií zdravotnej spôsobilosti je od uchádzača so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami požadovaný odborný posudok poradenského zariadenia o spôsobilosti na štúdium. Ak poradenské zariadenie odporučí uchádzača na štúdium, stredná zdravotnícka škola uchádzača na štúdium prijme.

6 PROFIL ABSOLVENTA

6.1 Celková charakteristika absolventa

Učebný odbor odborný opatrovateľ pripravuje pracovníkov, ktorí sú spôsobilí samostatne vykonávať opatrovateľské činnosti v zariadeniach pre seniorov, v domovoch sociálnych služieb, v útulkoch, v centrách pre rodinu, v domoch opatrovateľskej starostlivosti, v domácej opatrovateľskej službe pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek. Činnosť si vyžaduje základné odborné vedomosti a spôsobilosti a kladie nároky na osobnostný rozvoj. Absolvent je schopný aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti v praxi, zorganizovať, zrealizovať aktivity, vyhodnotiť svoju prácu. Dôležitou súčasťou profilu absolventa sú jeho vedomosti a spôsobilosti z oblasti starostlivosti o dospelých alebo deti od troch rokov, ktorí potrebujú pomoc v úkonoch sebaobsluhy, v úkonoch starostlivosti o domácnosť a pomoc pri základných sociálnych aktivitách. Absolventi ovládajú príslušnú techniku, stroje a zariadenia, príslušné pracovné postupy. Absolventi sú pripravení na výkon opatrovateľských činností v domácej opatrovateľskej starostlivosti a v zariadeniach sociálnych služieb. V správaní absolventa dominuje tolerancia, empatia, asertivita a prosociálne správanie.

Absolvent učebného odboru je pripravený:

- zistiť a určiť individuálne potreby starostlivosti u osoby a vytvárať plány starostlivosti,
- poznať, organizovať a navrhovať opatrovateľskú starostlivosť,
- plánovať, realizovať, dokumentovať, vyhodnocovať opatrovateľské činnosti,
- rozpoznávať potrebu preventívnych a zdraviu prospešných opatrení,
- viesť a podporovať osoby, o ktorých sa má starať pri udržiavaní a posilňovaní ich nezávislého životného štýlu a každodenných zručností,
- udržiavať, obnovovať, aktivizovať individuálne schopností osôb, o ktorých sa má starať, v prípade zhoršených kognitívnych schopností,
- poskytovať odbornú prvú pomoc.

Absolvent sa uplatní v zariadeniach pre seniorov, v domovoch sociálnych služieb, v útulkoch, v centrách pre rodinu, v domoch opatrovateľskej starostlivosti, v domácej opatrovateľskej službe pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, kde môže pracovať samostatne vo vybraných činnostiach a v tíme. Po absolvovaní vzdelávacieho programu absolvent disponuje týmito kompetenciami:

6.2 Kľúčové kompetencie

Vzdelávanie v ŠVP v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania na danom stupni vzdelania smeruje k tomu, aby si žiaci vytvorili zodpovedajúce schopnosti a študijné predpoklady. Kľúčové kompetencie chápeme ako kombináciu vedomostí, zručností, postojov, hodnotovej orientácie a ďalších charakteristík osobnosti, ktoré každý človek potrebuje na

svoje osobné uspokojenie a rozvoj, aktívne občianstvo, spoločenské a sociálne začlenenie, k tomu, aby mohol primerane konať v rôznych pracovných a životných situáciách počas celého svojho života. Kľúčové kompetencie ako výkonové štandardy sa v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom výchovných a vzdelávacích stratégií rozvíjajú, osvojujú a hodnotia buď na úrovni školy, odboru vzdelávania alebo vyučovacieho predmetu. V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie ŠVP vymedzil nasledovné kľúčové kompetencie:

a) Spôsobilosť konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote

Sú to spôsobilosti, ktoré sú základom pre ďalšie získavanie vedomostí, zručností, postojov a hodnotovej orientácie. Patria sem schopnosti nevyhnutné pre cieľavedomé a zodpovedné riadenie a organizovanie svojho osobného, spoločenského a pracovného života. Jednotlivci si potrebujú vytvárať svoju osobnú identitu vo vzťahu k životným podmienkam, povolaniu, práci a životnému prostrediu, spoločenským normám, sociálnym a ekonomickým inštitúciám, robiť správne rozhodnutia, voľby, opatrenia a postupy. Tieto kompetencie sú veľmi úzko späté s osvojovaním si kultúry myslenia a poznávania.

Absolvent má:

- reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať bežné pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

b) Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v štátnom a v materinskom jazyku

Sú to schopnosti, ktoré žiak získava za účelom aktívneho zapojenia sa do spoločnosti založenej na vedomostiach s jasným zmyslom pre vlastnú identitu a smer života, sebzdokonaľovanie a zvyšovanie výkonnosti, racionálneho a samostatného vzdelávania a učenia sa počas celého života, aktualizovania a udržiavania potrebnej základnej úrovne jazykových schopností, informačných a komunikačných zručností. Od žiaka sa vyžaduje efektívne používanie štátneho a materinského jazyka v hovorenej a písanej podobe, disponovanie čitateľskou a matematickou gramotnosťou, prehodnocovanie základných zručností a sebarealizácia.

Absolvent má:

- správne sa vyjadrovať v štátnom a materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,

- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať so základnými informačnými a komunikačnými technológiami,
- uvedomovať si svoju národnú príslušnosť a svoje ľudské práva, mať ochotu rešpektovať práva iných.

c) Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách

Tieto schopnosti sa využívajú pri riadení medziľudských vzťahov, formovaní nových typov spolupráce. Sú to schopnosti, ktoré sa objavujú v náročnejších podmienkach, aj pri riešení problémov ľudí, ktorí sa nevedia zaradiť do spoločenského života. Žiaci musia byť schopní učiť sa, nažívať a pracovať nielen ako jednotlivci, ale aj v sociálne vyváženej skupine. Sú to teda schopnosti, ktoré na základe získaných vedomostí, sociálnych zručností, interkulturálnych kompetencií, postojov a hodnotovej orientácii umožňujú stanoviť jednoduché algoritmy na vyriešenie problémových úloh, javov a situácií a získané poznatky využívať v osobnom živote a povolani.

Absolvent má:

- prejavíť empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívitu,
- pozitívne motivovať seba a druhých,
- stanoviť priority cieľov,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- konštruktívne diskutovať a pozorne počúvať druhých,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobjších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- samostatne pracovať v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým,
- vedieť komunikovať v rôznorodých spoločenských úlohách, bežných komunikačných situáciách, používať verbálne a neverbálne výrazové prostriedky,
- mať základné sociálne návyky potrebné na styk s ľuďmi a prakticky uplatňovať pri styku s ľuďmi spoločensky uznávané normy.

6.3 Odborné kompetencie

a) Požadované vedomosti

Absolvent má:

- ovládať základné poznatky z organizácie zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb,
- ovládať a používať odbornú terminológiu učebného odboru,
- ovládať základné princípy sociálnej etiky,
- ovládať stručné poznatky zo zdravotvedy, sociálnej starostlivosti a prvej pomoci,
- ovládať poznatky základov hygieny a epidemiológie,
- ovládať poznatky zo starostlivosti o pomôcky a prostredie vo všetkých úsekoch svojej pôsobnosti,
- ovládať poznatky o základných a pomocných zdravotníckych pomôckach, o základnom vybavení zariadení poskytujúcich sociálne služby, o jeho údržbe a najmä o spôsobe dezinfekcie,
- ovládať poznatky o organizácii práce odborného opatrovateľa na všetkých úsekoch svojej pôsobnosti,
- ovládať základné poznatky o diétach a podávaní stravy dospelým osobám a deťom od troch rokov,
- ovládať základné poznatky z geriatrickej starostlivosti,
- ovládať základné poznatky z vývinovej psychológie a vývoja dieťaťa,
- ovládať základy následnej starostlivosti o chorých, o osoby so zdravotným postihnutím, o osoby, ktorí sa ocitli v sociálne nepriaznivej situácii,
- ovládať rámcové právne podmienky profesionálnej práce odborného opatrovateľa,
- ovládať základné poznatky opatrovateľskej starostlivosti o seniorov a dlhodobo chorých so zameraním na individuálne plánovanie a realizáciu vybraných opatrovateľských úkonov,
- ovládať základné poznatky opatrovateľskej starostlivosti o deti od troch rokov so zameraním na individuálne plánovanie a realizáciu vybraných opatrovateľských úkonov,
- popísať a vysvetliť technické základy zloženia prístrojov, zariadení a ich funkciu, používaných pri poskytovaní sociálnych služieb,
- ovládať zásady hygieny práce, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany životného prostredia,
- poznať somatické, psychické a sociálne aspekty umierania,
- poznať možnosti podpory sociálnej integrácie osôb,
- poznať možnosti spirituálnej podpory osoby,
- poznať profesijné združenia a organizácie v sociálnych službách,
- poznať základy tímovej práce, manažmentu času,
- ovládať základné poznatky z administrácie a dokumentácie odborných výkonov.

b) Požadované zručnosti

Absolvent vie:

- zvoliť najefektívnejší postup pri vykonávaní opatrovateľských činností,
- vykonávať základnú starostlivosť o pomôcky, o posteľ a prostredie,
- vykonávať dezinfekciu,
- vykonávať základný hygienický filter u dospeljej osoby a detí od troch rokov,
- vykonávať hygienickú starostlivosť u dospeljej osoby a detí od troch rokov,
- vykonávať starostlivosť o vyprázdňovanie dospeljej osoby a detí od troch rokov,
- zabezpečovať podporu sebaobslužných činností,
- dokumentovať odborné opatrovateľské činnosti,
- plánovať vhodné metódy a techniky opatrovateľských činností,
- zvládať konfliktné situácie a záťaž,
- používať vhodné metódy a postupy prevencie a zvládania stresu,
- účelne používať verbálnu a neverbálnu komunikáciu v opatrovateľských situáciách,
- uspokojovať osobe bio-psycho-sociálne a duchovné potreby v rozsahu svojich získaných kompetencií,
- metódou pozorovania získať informácie o zmenách v zdravotnom stave osoby a svoje pozorovanie správne zadokumentovať,
- využívať informácie získané pozorovaním na plánovanie a uskutočňovanie ďalšieho procesu opatrovateľskej starostlivosti,
- vykonávať starostlivosť o zomierajúceho a mŕtve telo,
- pomôcť aplikovať lieky per os na základe ordinácie lekára v rozsahu získaných zručností,
- pomôcť osobe aplikovať kvapky a masti do oka, ucha, nosa a na neporušenú kožu v rozsahu získaných zručností,
- obsluhovať zariadenia a prístroje používané v zariadeniach sociálnych služieb,
- postupovať v zmysle zásad bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci, ochrany životného prostredia,
- postupovať hospodárne pri manipulácii s materiálmi, energiou, strojmi a zariadeniami,
- vykonávať kvalifikovane činnosti súvisiace so starostlivosťou o osobu a jej životné prostredie,
- racionálne riešiť jednoduché problémové situácie,
- dodržiavať normy, parametre kvality služieb,
- využívať informačné technológie pri riešení odborných úloh,
- poskytovať prvú pomoc podľa svojich odborných schopností a zabezpečiť ďalšiu odbornú pomoc.

c) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent sa vyznačuje:

- empatiou, altruizmom, asertivitou,
- diskretnosťou, taktnou komunikáciou,
- kreativitou,
- dôslednosťou, samostatnosťou, presnosťou, spoľahlivosťou,
- schopnosťou spolupracovať,
- trpezlivosťou, sebadisciplínou,
- dodržiavaním zásad ochrany osobných údajov osôb,
- rešpektovaním rámcových právnych podmienok a hraníc právomoci svojho povolania pri opatrovaní osoby v zariadeniach sociálnych služieb a domácej opatrovateľskej služby,
- zodpovednosťou, rozhodnosťou.

7 UČEBNÉ PLÁNY ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

7.1 Rámcový učebný plán

Rámcový učebný plán vymedzuje proporcie odborného vzdelávania a jeho záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom pre spracovanie konkrétnych učebných plánov pre odbornú zložku vzdelávania školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb zámerov školy z kapacity disponibilných hodín.

7.2 Rámcový učebný plán pre experimentálne overovaný učebný odbor odborný opatrovatel' 1 ročné externé večerné štúdium

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe za štúdium	Minimálny celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	0	0
Odborné vzdelávanie	12	384
CELKOM	12	384
ODBORNÉ VZDELÁVANIE		
Teoretické vzdelávanie a praktická príprava	7	224
Zdravoveda	2	64
Opatrovateľstvo	1	32
Opatrovateľstvo - cvičenia	2	64
Prvá pomoc	1	32
Psychológia a komunikácia	0,5	16
Sociálne služby	0,5	16
Odborná prax	5	160
Opatrovateľské činnosti	5	160
SPOLU	12	384
Záverečná skúška		

7.3 Poznámky k učebnému plánu pre odborné vzdelávanie

- Predmety odbornej zložky vzdelávania uvedené v učebnom pláne sú povinné pre všetky formy vzdelávania v učebnom odbore.
- Obsah učebných osnov predmetov odbornej zložky vzdelávania je záväzný pre všetky formy vzdelávania v učebnom odbore.
- Riaditeľ školy na základe odporúčania predmetovej komisie schvaľuje v rámci hodinovej dotácie v učebných osnovách predmetov odbornej zložky vzdelávania, ktoré sú súčasťou štátneho vzdelávacieho programu najviac 30 %-nú úpravu učebného obsahu na inováciu a na zabezpečenie regionálnych a aktuálnych potrieb, ktoré vyznačí v ŠkVP.
- Praktická príprava sa realizuje podľa platnej legislatívy. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických

zručností a činností formou cvičení v laboratorních podmínkách (v odborných učebniích, laboratorních a pod.) a odborné praxi v zařízeních sociálních služeb. Na cvičeniích a odborné praxi sa žiaci delia do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov nasledovne: na cvičeniích v laboratorních podmínkách (v odborných učebniích, laboratorních a pod.) je počet žiakov v skupine najviac 10. Na odbornej praxi je počet žiakov v skupine najviac 8.

e) Počet žiakov na jedného učiteľa sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi.

8 VZDELÁVACIE OBLASTI

8.1 Odborné vzdelávanie

Prehľad vzdelávacích oblastí:

1. Teoretické vzdelávanie a praktická príprava
2. Odborná prax

8.2 Vzdelávacie štandardy odborného vzdelávania

Jednou z výrazných zmien, ktoré sú súčasťou nového procesu vzdelávania je dôslednejšie zameranie na výstup zo vzdelávania. Dôležité je, aby bol jasne sformulovaný výstup a zdôvodnené zaradenie obsahu vzdelávania. Je to štruktúrovaný popis spôsobilostí. Vzdelávanie je vtedy úspešné, ak vieme, k akým cieľom podľa požiadaviek majú žiaci dospieť. Preto sa v Štátnom vzdelávacom programe kladie dôraz na formulovanie požiadaviek na výstup z témy, z ročníka alebo celého stupňa podľa charakteru predmetu.

Vzdelávací štandard sa skladá z dvoch častí: obsahový štandard a výkonový štandard. Obsahová časť vzdelávacieho štandardu určuje minimálny obsah vzdelávania. Jeho hlavným cieľom je zjednocovať, koordinovať resp. zabezpečiť kompatibilitu minimálneho obsahu vzdelávania. Obsahovú časť tvorí učivo, ktoré je všetkými žiakmi osvojiteľné. Učivo je formulované v štyroch kategóriách: faktálne poznatky – základný prvok poznania, ktorý žiaci musia vedieť, aby boli oboznámení s určitou disciplínou poznania, alebo aby v nej mohli riešiť vedné problémy; konceptuálne poznatky – vzájomné vzťahy medzi poznatkami; procedurálne poznatky – ako niečo urobiť, metódy skúmania; metakognitívne poznatky – kognície vo všeobecnosti. Výkonová časť je formulácia výkonov, ktorá určuje, na akej úrovni má žiak dané minimálne učivo ovládať a čo má vykonať. Výkonový štandard je formulovaný v podobe operacionalizovaných cieľov, to znamená je uvádzaný aktívnymi slovesami, ktoré zároveň vyjadrujú úroveň osvojenia. Jednotlivé úrovne výstupov sú zamerané na kompetencie – to znamená kombináciu vedomostí, zručností a schopností. Jednotlivé úrovne sledujú rozvíjanie poznávacích schopností: spoznať alebo znovu vybaviť si informácie z dlhodobej pamäte, porozumieť a konštruovať, aplikovať, analyzovať, vyhodnocovať a schopnosť tvoriť. Je požiadavkou na výstup zo stupňa vzdelania a zároveň požiadavkou na vstup pri ďalšom stupni vzdelania. Popisuje produkt výučby, nie proces. Obsah a požiadavky na výstup zo vzdelania nie sú postačujúce na záverečnú skúšku. Požiadavky na záverečnú skúšku sú uvedené v Katalógu cieľových požiadaviek.

8.2.1 Teoretické vzdelávanie a praktická príprava

Charakteristika vzdelávacej oblasti

V teoretickej príprave je pozornosť zameraná na osvojenie si základných vedomostí z vybraných odborov. Žiak získava poznatky o základoch organizácie sociálnej starostlivosti, zariadeniach poskytujúcich sociálne služby. V obsahu vzdelávania sú zaradené poznatky z anatómie, fyziológie jednotlivých systémov tela, o príčinách, príznakoch a liečbe najčastejších ochorení zameraných na deti od troch rokov, dospelých a osoby v starobe. Počas štúdia získava poznatky o opatrovatelstve, zamerané na spôsob práce s osobou v rámci opatrovateľských činností, na starostlivosť o pomôcky, posteľ, prostredie osoby, na pomoc pri stravovaní a kŕmení, pomoc pri hygiene, pomoc pri vyprázdňovaní, rehabilitácii a prevencii preležanín. Absolvent získava poznatky o psychológii človeka, komunikácii a prvej pomoci. Zároveň sa oboznamuje s požiadavkami na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci. Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti, musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

PREHLAD VÝKONOVÝCH ŠTANDARDOV

Absolvent má:

- ovládať a používať odbornú terminológiu v učebnom odbore,
- popísať a vysvetliť základy anatómie, fyziológie a patológie človeka,
- reprodukovať základné poznatky o vybraných systémových ochoreniach,
- vysvetliť otázky vzniku civilizačných porúch zdravia,
- popísať zásady správnej výživy a zdravého životného štýlu,
- definovať teoretické základy prvej pomoci pri úrazoch a náhlych stavoch,
- popísať špecifiká fyzického a psychického vývinu osobnosti v jednotlivých etapách života,
- popísať hlavné zásady a postupy dezinfekcie ,
- popísať hlavné zásady a postupy starostlivosti o pomôcky, posteľ a bielizeň osoby,
- reprodukovať zásady hygieny práce, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany životného prostredia,
- rozoznať možné zdroje znečisťovania životného prostredia,
- definovať jednotlivé vývinové štádiá životného cyklu človeka, spôsoby komunikácie a etického prístupu k osobe,
- ovládať základy metód a foriem sociálnej práce,
- charakterizovať prácu odborného opatrovateľa pre deti od troch rokov, dospelých a geriatrických osôb v zariadeniach pre seniorov, v domovoch sociálnych služieb, v útulkoch, v centrách pre rodinu, v domoch opatrovateľskej starostlivosti, v domácej opatrovateľskej službe,
- popísať hlavné zásady a postupy starostlivosti o pomôcky používané pri opatrovaní osoby,

- popísať posteľ, pomocné zariadenia postele, iné pomôcky pri starostlivosti o imobilnú osobu,
- popísať základný hygienický filter u detí od troch rokov a u dospeljej osoby,
- popísať hygienickú starostlivosť u detí od troch rokov a u dospeljej osoby,
- definovať základné diéty, ovládať postupy správneho stolovania a kŕmenia osôb,
- popísať hlavné zásady a postupy pri fyziologickom vyprázdňovaní, používaní absorbčných podložiek a pomoc pri výmene kolostomického vrečka,
- ovládať rizikové faktory vzniku preležanín, spôsoby použitia pomôcok na prevenciu preležanín,
- vykonávať správne postupy manipulácie s imobilnou osobou,
- ovládať starostlivosť o zomierajúceho a mŕtve telo,
- ovládať a rozlíšiť asistenciu a opatrovanie v rôznych vývinových obdobiach detí od troch rokov,
- ovládať špecifiká opatrovania pri jednotlivých postihnutiach u detí od troch rokov,
- vymedziť špecifiká v starostlivosti o seniora,
- ovládať základy moderných spôsobov opatrovania a pomoci s využitím najnovších poznatkov a SMART technológií,
- ovládať základy opatrovateľskej starostlivosti, použitia hodnotiacich škál a dokumentácie.

PREHĽAD A ROZPIS OBSAHOVÝCH ŠTANDARDOV

Zdravoveda

- **Základy hygieny a tvorby životného prostredia**

Význam životného prostredia pre zdravie. Základy hygieny. Hygiena a jej vplyv na zdravie. Hygiena v zariadeniach sociálnych služieb a v domácej opatrovateľskej službe.

- **Zdravie a choroba**

Zdravie, choroba. Zdravý spôsob života, duševné zdravie. Výživa. Poruchy výživy. Obrannoschopnosť organizmu. Prevencia chorôb. Všeobecné a špecifické príznaky chorôb. Kvalita života.

- **Pohybový systém**

Stručná anatómia a fyziológia pohybového systému. Najčastejšie ochorenia pohybového systému – vrodené a získané ochorenia, zápalové ochorenia.

- **Dýchací systém**

Stručná anatómia a fyziológia dýchacieho systému. Zápalové ochorenia dýchacích ciest.

- **Obehový systém**

Stručná anatómia a fyziológia srdca a krvného obehu. Najčastejšie ochorenia srdca. Najčastejšie ochorenia tepien a žíl.

- **Krvný a lymfatický systém**

Zloženie a funkcia krvi. Lymfa a lymfatický systém. Najčastejšie ochorenia krvi.

- **Tráviaci systém**

Stručná anatómia a fyziológia tráviaceho systému. Najčastejšie ochorenia tráviaceho systému – choroby žalúdka, tenkého čreva, hrubého čreva, pečene, žľazníka.

- **Vylučovací systém**

Stručná anatómia a fyziológia obličiek a močových ciest. Zápalové a nezápalové ochorenia obličiek a močových ciest. Poruchy močenia.

- **Endokrinný systém**

Stručná anatómia a fyziológia žliaz s vnútorným vylučovaním. Najčastejšie endokrinné ochorenia – štítnej žľazy, podžalúdkovej žľazy – cukrovka.

- **Nervový systém**

Stručná anatómia a fyziológia nervového systému. Najčastejšie ochorenia nervového systému – náhla cievna mozgová príhoda (NCMP), zápalové ochorenia, úrazy miechy a mozgu.

- **Zmyslový systém**

Stručná anatómia a fyziológia zmyslových orgánov. Najčastejšie choroby očí, uší a nosa.

- **Imunitný systém**

Imunita. Najčastejšie ochorenia imunitného systému – alergie, autoimunitné ochorenia.

- **Kožný systém**

Stručná anatómia a fyziológia kožného systému. Najčastejšie ochorenia kože.

- **Nádorové ochorenia**

Nezhubné nádory. Zhubné nádory. Najčastejšie nádorové ochorenia.

- **Infekčné ochorenia**

Infekcia, prenos, šírenie nákazy. Nozokomiálne nákazy. Najčastejšie bakteriálne a vírusové ochorenia. Protiepidemiologické opatrenia.

- **Detský vek**

Vývoj dieťaťa. Špecifiká ochorení detského veku. Denný režim dieťaťa. Zamestnávanie dieťaťa.

- **Vybrané ochorenia detského veku**

Detská mozgová príhoda (DMO). Downov syndróm. Autizmus. Poruchy pozornosti (ADD, ADHD). Mentálna retardácia.

- **Staroba**

Starnutie a staroba. Špecifiká geriatrického veku. Imobilizačný syndróm. Maladaptatívny syndróm. Depresívny syndróm.

- **Vybrané ochorenia geriatrického veku**

Alzheimerova choroba. Parkinsonova choroba. Demencia.

Opatrovateľstvo

- **Opatrovateľstvo**

Predmet a odbory opatrovateľstva. História opatrovateľstva. Formy opatrovateľskej starostlivosti. Štandardy v opatrovateľstve. Administratíva a dokumentácia opatrovateľských výkonov. Riadenie kvality v opatrovateľskej starostlivosti.

- **Organizácia práce odborného opatrovateľa**

Charakteristika práce odborného opatrovateľa. Požiadavky na osobnosť odborného opatrovateľa. Pracovná náplň a harmonogram práce odborného opatrovateľa v domovoch sociálnych služieb a v domácej opatrovateľskej službe. Osobné ochranné pracovné prostriedky. Bezpečnosť a ochrana zdravia v práci odborného opatrovateľa.

- **Opatrovateľská starostlivosť**

Posudzovanie, zber údajov. Plánovanie rozsahu opatrovateľských aktivít. Určovanie priorit. Realizácia a vyhodnotenie. Maslowova hierarchia potrieb. Sebaopatera - druhy sebaopatery, podpora sebaopatery. Barthelovej test.

- **Dokumentácia v opatrovatel'stve**

Rozdelenie opatrovateľskej dokumentácie. Zásady a metodika dokumentovania opatrovateľských činností.

- **Stravovanie osôb**

Diétny systém. Podávanie stravy. Pitný režim. Výživa dospelých osôb. Výživa detí od troch rokov.

- **Fyziologické funkcie**

Fyziologické funkcie. Telesná teplota, dych, pulz, krvný tlak.

- **Podávanie liekov**

Formy liekov. Označenie liekov. Spôsoby užívania liekov. Účinky liekov. Uchovávanie liekov. Inzulín, glukomer.

- **Vyprázdňovanie**

Fyziologické vyprázdňovanie močového mechúra a hrubého čreva, zmeny vo vyprázdňovaní močového mechúra a hrubého čreva. Kolostómia.

- **Imobilita**

Zmeny v organizme v dôsledku imobility na jednotlivých systémoch. Zapareniny, preležaniny, predilekčné miesta.

- **Starostlivosť o umierajúceho a mŕtve telo**

Fázy umierania. Starostlivosť o umierajúceho a mŕtve telo. Dôstojné zaobchádzanie s mŕtvym telom.

- **Práca v zariadeniach sociálnych služieb pre deti od troch rokov**

Detské zariadenia sociálnych služieb. Vybavenie. Organizácia práce. Hygienický režim. Špecifiká opatrovania detí.

- **Práca v zariadeniach sociálnych služieb pre dospelé osoby**

Druhy zariadení sociálnej služby pre dospelé osoby. Vybavenie. Organizácia práce. Hygienický režim. Špecifiká opatrovania dospelých osôb s mentálnym a fyzickým postihnutím.

- **Moderné koncepty opatrovania**

Bobath. Bazálna stimulácia. Monika Krohnwinkel. Koncept validácie. Koncept reminiscencie.

Opatrovateľstvo - cvičenia

- **Starostlivosť o pomôcky**

Druhy pomôcok. Obväzový materiál, zhotovovanie jednoduchých obväzov. Zásady a organizácia starostlivosti o zdravotnícke pomôcky. Mechanická očista zdravotníckych pomôcok. Dezinfekcia. Dekontaminácia. Príprava dezinfekčných roztokov a manipulácia s nimi.

- **Starostlivosť o životné prostredie osoby**

Rozdelenie pomôcok. Upratovanie. Estetická a hygienická úprava izieb a ostatných priestorov. Vplyv prostredia na osobu.

- **Bielizeň**

Druhy bielizne. Manipulácia s čistou a použitou bielizňou. Starostlivosť o odev pri opatrovaní osoby. Pomoc pri vyzliekaní a obliekaní dospelých osôb a detí.

- **Úprava postele**

Základné vybavenie postele. Pomocné zariadenia postele a manipulácia s nimi.

Čistenie a dezinfekcia postele. Úprava postele osoby.

- **Osobná hygienická starostlivosť**

Hygienická starostlivosť o dospelú osobu. Starostlivosť o zdravú dutinu ústnu. Starostlivosť o zubnú protézu. Hygienická starostlivosť o ruky, vlasy, nechty. Holenie, odšívovanie. Hygienická starostlivosť o deti od troch rokov. Osobitosti hygienickej starostlivosti o osoby s telesným obmedzením.

- **Stravovanie osôb**

Príprava stravy, príprava čajov. Príprava prostredia pred podávaním jedla. Kŕmenie dospelých. Príprava stravy deťom od troch rokov. Kŕmenie detí od troch rokov.

- **Vyprázdňovanie**

Podkladanie podložnej misy, močovej fľaše. Umývanie znečistenej osoby po vyprázdnení. Výmena absorbčných podložiek a inkontinenčných zdravotníckych pomôcok. Manipulácia so zdvíhacími zariadeniami pre imobilné osoby. Pomoc pri výmene stomického vrečka pri zhojenej kolostómii. Stomické zdravotnícke pomôcky.

- **Fyziologické funkcie**

Meranie a zaznamenávanie fyziologických funkcií u dospelých osôb a detí od troch rokov. Meranie a zaznamenávanie telesnej teploty digitálnym teplomerom. Meranie a zaznamenávanie krvného tlaku a pulzu digitálnym tlakomerom. Meranie a zaznamenávanie dychu.

- **Podávanie liekov**

Pomoc pri podávaní liekov per os dospelým osobám a deťom od troch rokov. Pomoc dospeléj osobe pri aplikácii inzulínu. Pomoc dospeléj osobe pri meraní glykémie glukomerom. Pomoc dospeléj osobe pri aplikácii liekov do oka, ucha, nosa.

- **Imobilita**

Nácvik stoja, sedu, chôdze. Polohovanie imobilnej osoby. Nácvik presunu z postele na vozík. Prevencia úrazov. Polohovanie osôb. Prevencia preležanín. Ergonómia práce odborného opatrovateľa. Správna manipulácia s imobilnou osobou. Kompenzačné zdravotnícke pomôcky.

- **Starostlivosť o denný režim osôb**

Formy zamestnávania osôb. Individuálna a skupinová práca s dospelou osobou a deťmi od troch rokov. Špecifiká práce s osobami s fyzickým a mentálnym postihnutím. Domáca opatrovateľská starostlivosť.

- **Moderné spôsoby opatrovania**

Bobath postupy. Metódy a postupy bazálnej stimulácie. Dokumentácia opatrovateľskej starostlivosti o osobu. Využitie SMART technológií v práci odborného opatrovateľa.

Prvá pomoc

- **Všeobecné zásady prvej pomoci**

Postup pri poskytovaní základnej prvej pomoci. Reťaz života. Polohy pri poskytovaní prvej pomoci. Prvotné a druhotné vyšetrenie. Privolanie pomoci.

- **Kardiopulmonálna resuscitácia**

Kardiopulmonálna resuscitácia u detí. Kardiopulmonálna resuscitácia u dospelých.

- **Bezvedomie**

Poruchy vedomia. Prvá pomoc pri bezvedomí.

- **Nepriechodnosť dýchacích ciest**

Obnovenie priechodnosti dýchacích ciest u dospelého a dieťaťa. Prvá pomoc pri dusení dospelého a u dieťaťa.

- **Krvácanie**

Druhy krvácania. Vonkajšie a vnútorné krvácanie. Krvácanie z telesných otvorov. Zastavenie krvácania.

- **Šok**

Prvá pomoc pri jednotlivých druhoch šoku. Protišokové opatrenia.

- **Otravy**

Druhy a príčiny otráv. Prvá pomoc pri jednotlivých druhoch otráv.

- **Termické poranenia**

Popáleniny. Poleptania. Omrzliny. Úrazy elektrickým prúdom.

- **Rany**

Všeobecné zásady ošetrovania rán. Poranenia kostí a kĺbov. Poranenia hlavy a chrbtice. Poranenia hrudníka a brucha. Poskytnutie základnej prvej pomoci.

- **Vybrané naliehavé stavy**

Kolaps. Hypoglykémia. Náhla cievna mozgová príhoda. Epileptický záchvat. Infarkt myokardu.

Psychológia a komunikácia

- **Psychológia ako vedná disciplína**

Predmet a úlohy psychológie. Význam psychológie v živote človeka a v povolání odborného opatrovateľa. Prežívanie a správanie.

- **Základy psychológie osobnosti**

Vlastnosti osobnosti. Osobnosť odborného opatrovateľa. Poznávacie procesy. City.

- **Základy vývinovej psychológie**

Rozdelenie vývinového obdobia človeka. Charakteristika jednotlivých vývinových období.

- **Človek a sociálne prostredie**

Socializácia. Sociálna skupina. Asertivita. Konflikt.

- **Sociálna komunikácia**

Verbálna komunikácia. Neverbálna komunikácia. Komunikačné bariéry. Komunikačné zlozvyky. Zásady správnej komunikácie. Starostlivosť o duševné zdravie. Empatia. Asertivita. Stres a jeho zvládanie. Osobitosti komunikácie s vybranými skupinami osôb s problémovým správaním. Komunikácia s osobou s mentálnym, telesným znevýhodnením. Komunikácia s deťmi od troch rokov. Komunikácia so zomierajúcim a nevyliciteľne chorým a príbuznými.

Sociálne služby

- **Sociálne služby v systéme sociálneho zabezpečenia**

Definícia sociálnej služby. Nepriaznivá sociálna situácia. Krízová sociálna situácia. Účastníci právnych vzťahov pri poskytovaní sociálnych služieb. Práva a povinnosti poskytovateľa a prijímateľa sociálnej služby.

- **Druhy a formy sociálnych služieb**

Sociálne služby krízovej intervencie. Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi. Sociálne služby a riešenie nepriaznivej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu, dovŕšenia dôchodkového veku. Ambulantná, terénna, pobytová a iná forma.

- **Odborné, obslužné a ďalšie činnosti**

Pomoc pri prevádzke domácnosti. Pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osobe. Sociálne poradenstvo. Sociálna rehabilitácia. Rozvoj pracovných zručností. Stravovanie. Upratovanie. Pranie. Žehlenie. Požičiavanie pomôcok. Záujmová činnosť.

- **Legislatívny rámec Slovenskej republiky a Európskej únie**

Ústava Slovenskej republiky. Antidiskriminačný zákon. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov. Zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov. Verejný ochranca práv. Komisar pre osoby so zdravotným postihnutím. Komisar pre deti. Dohovor Organizácie spojených národov (OSN) o právach osôb so zdravotným postihnutím. Dohovor OSN o právach dieťaťa. Všeobecná deklarácia ľudských práv. Charta základných práv a základných slobôd Európskej únie (EÚ). Európska sociálna charta. Európska charta rodinne opatrovujúcich osôb. Národný program aktívneho starnutia na roky 2021-2030.

- **Pracovno-právne vzťahy**

Zákonník práce. Trestnoprávna zodpovednosť. Občianskoprávna zodpovednosť. Zodpovednosť za náhradu škody. Pracovnoprávna zodpovednosť. Súkromná - privátna sféra. Manažment sťažností.

- **Zdravotné postihnutie**

Telesné postihnutia. Mentálne postihnutia. Zmyslové postihnutia. Kombinované postihnutia. Kompenzácie zdravotného postihnutia.

- **Aktivácia a integrácia**

Metódy a techniky individuálnej a skupinovej práce. Aktivity každodenného života.

- **Sociálna etika**

Etické rozhodovanie v pomáhajúcich profesiách. Etické kódexy v pomáhajúcich profesiách. Dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd. Dôstojnosť. Eutanázia.

- **Organizácia práce, sociálny manažment**

Plánovanie. Organizovanie. Dokumentovanie. Manažment času. Kontrola. Sebahodnotenie a hodnotenie výkonu práce.

- **Tímová práca**

Skupinová práca. Skupinová dynamika. Interdisciplinárna a multidisciplinárna práca.

- **Pracovné prostredie a bezpečnosť pri práci**

Riziká pracovného prostredia. Požiarna a civilná ochrana.

- **Tvorba životného prostredia a bývania**

Zásady pomoci pri tvorbe životného prostredia podľa druhu a formy poskytovanej služby. Proces bývania. Estetizácia prostredia – interiéru a exteriéru.

- **Duchovná starostlivosť**

Identifikácia duchovných potrieb. Plánovanie a realizácia duchovnej starostlivosti. Spolupráca s náboženskými inštitúciami a duchovnými osobami.

- **Práca s rodinou**

Typológia rodín. Životný cyklus rodín. Funkcie rodiny. Zhodnotenie životnej situácie rodiny.

- **Komunitná práca. Práca s marginalizovanými skupinami**

Typológia komunít. Charakteristika komunity. Marginalizované skupiny v komunite.

- **Aplikovaná informatika a SMART technológie**

Využitie informačných technológií. SMART riešenia zamerané na komunikáciu. SMART riešenia zamerané na opatrovateľskú starostlivosť. SMART riešenia zamerané na bezpečnosť v interiéri a v exteriéri.

8.2.2 Odborná prax

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Praktickú prípravu žiakov zabezpečujú cvičenia a odborná prax. Sú zamerané na osvojenie, upevnenie a rozvíjanie praktických zručností a návykov, utváranie odborných postojov a názorov, vzťahu žiakov k odboru štúdia, utváranie vzťahu žiakov k plneniu pracovných povinností a pocitu zodpovednosti za zverené osoby, hodnoty a výsledky svojej činnosti.

Odborná prax sa uskutočňuje v zariadeniach sociálnych služieb. Pri vyučovaní treba rešpektovať liečebný a prevádzkový režim zariadení. Žiaci absolvujú odbornú prax na výučbovom pracovisku zariadenia sociálnych služieb podľa jeho podmienok. Na každom pracovisku je úvod do výučby spoločný, jeho obsahom je organizačná a metodická príprava žiakov na vyučovanie v prirodzených podmienkach a zoznámenie sa so zásadami ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci. Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

PREHLAD VÝKONOVÝCH ŠTANDARDOV

Absolvent vie:

- zvoliť najefektívnejší postup pri vykonávaní opatrovateľských činností,
- vykonávať základnú starostlivosť o zdravotnícke a iné pomôcky, o posteľ a prostredie,
- vykonávať dezinfekciu,
- vykonávať základný hygienický filter u dospeljej osoby a detí od troch rokov,
- vykonávať hygienickú starostlivosť u dospeljej osoby a detí od troch rokov,
- vykonávať starostlivosti o vyprázdňovanie dospeljej osoby a detí od troch rokov,
- vykonávať podporu sebaobslužných činností,
- dokumentovať odborné opatrovateľské činnosti,
- plánovať vhodné metódy a techniky opatrovateľských činností,

- zvládať konfliktné situácie a záťaž,
- používať vhodné metódy a postupy prevencie a zvládania stresu,
- účelne používať verbálnu a neverbálnu komunikáciu v opatrovateľských situáciách,
- uspokojovať osobe bio-psycho-sociálne a duchovné potreby v rozsahu svojich získaných kompetencií,
- metódou pozorovania získať informácie o zmenách zdravotnom stave osoby a svoje pozorovanie správne zadokumentovať,
- využívať informácie získané pozorovaním na plánovanie a uskutočňovanie ďalšieho procesu opatrovateľskej starostlivosti,
- vykonávať starostlivosť o zomierajúceho a mŕtve telo,
- pomôcť aplikovať lieky per os na základe ordinácie lekára v rozsahu získaných zručností,
- pomôcť osobe aplikovať kvapky a masti do oka, ucha, nosa a na neporušenú kožu v rozsahu získaných zručností,
- obsluhovať zariadenia a prístroje používané v zariadeniach sociálnych služieb,
- postupovať v zmysle zásad bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci, ochrany životného prostredia,
- postupovať hospodárne pri manipulácii s materiálmi, energiou, strojmi a zariadeniami,
- vykonávať kvalifikovane činnosti súvisiace so starostlivosťou o osobu a jej životné prostredie,
- racionálne riešiť jednoduché problémové situácie,
- dodržiavať normy, parametre kvality služieb,
- využívať informačné technológie pri riešení odborných úloh,
- poskytovať prvú pomoc podľa svojich odborných schopností a zabezpečiť ďalšiu odbornú pomoc.

PREHLAD A ROZPIS OBSAHOVÝCH ŠTANDARDOV

Opatrovateľské činnosti

- **Zoznámenie sa s pracoviskom praktického vyučovania** - bezpečnostné predpisy, hygienický režim, protipožiarne opatrenia
- **Organizácia práce v zariadeniach sociálnych služieb**
- **Hygienický režim v zariadeniach sociálnych služieb**
- **Starostlivosť o prostredie osôb**
- **Starostlivosť o pomôcky**
Dezinfekcia. Mechanická očista. Bezpečnosť pri práci.
- **Úprava postele** .
Úprava postele dospeléj osoby. Úprava detskej postelky. Manipulácia s pomocnými zariadeniami. Výmena posteľnej bielizne u imobilnej osoby.
- **Hygienická starostlivosť o osoby**
Hygienická starostlivosť o dospelé osoby a deti od troch rokov. Starostlivosť o kožu, vlasy, nechty, dutinu ústnu. Holenie. Starostlivosť o zubnú protézu.

- **Starostlivosť o vyprázdňovanie osôb**
Umývanie znečistenej dospelaj osoby a detí od troch rokov. Výmena absorbčných podložiek a inkontinenčných zdravotníckych pomôcok. Podkladanie podložnej misy, močovej fľaše. Pomoc pri výmene stomického vrečka.
- **Podávanie jedla**
Podávanie jedla dospelým osobám a deťom od troch rokov. Stolovanie, kŕmenie dospelých osôb a detí od troch rokov. Zabezpečenie pitného režimu.
- **Meranie a zaznamenávanie fyziologických funkcií**
Meranie telesnej teploty, pulzu, dychu, krvného tlaku.
- **Podanie liekov**
Podávanie pripravených denných dávok liekov, správne užitie a zapitie liekov. Pomoc osobe pri užití liekov per os. Pomoc osobe pri aplikácii inzulínu inzulínovým perom. Pomoc osobe pri meraní glykémie glukomerom.
- **Starostlivosť o umierajúceho a mŕtve telo**
Opatrovanie umierajúcich osôb. Etický prístup k umierajúcim. Starostlivosť o mŕtve telo.
- **Imobilita**
Nácvik sedu, stoja, chôdze. Polohovanie chorých. Prevencia preležanín. Správna manipulácia s imobilnými osobami. Starostlivosť o predilekčné miesta. Použitie pomôcok na zabránenie vzniku preležanín. Polohovanie imobilných osôb.
- **Starostlivosť o denný režim osôb**
Zamestnávanie dospelých a detí. Špecifické postupy starostlivosti o denný režim u osôb s fyzickým a mentálnym postihnutím.
- **Administratíva a dokumentácia**
Administratívna a dokumentačná činnosť. Práca s informačným systémom. Dokumentácia opatrovateľského procesu. Využitie hodnotiacich škál a SMART technológií v opatrovateľskom procese.
- **Použitie moderných spôsobov opatrovateľskej starostlivosti**
Využitie moderných metód uvoľňovania napätia a kontraktúr prostredníctvom Bobath konceptu. Využitie prvkov bazálnej stimulácie. Podporujúci opatrovateľský proces podľa konceptu Moniky Krohwinkel.
- **Špecifiká opatrovateľskej starostlivosti o osoby s vybranými ochoreniami**
 - dýchacích ciest
 - poruchami správania
 - nádorovými ochoreniami
 - srdca a ciev
 - tráviaceho systému
 - endokrinného systému
 - urogenitálneho systému
 - pohybového systému
 - nervového systému

PRÍLOHOVÁ ČASŤ

Príloha 1

VYMEDZENIE POJMOV V ŠTÁTNYM VZDELÁVACOM PROGRAME

Štátny vzdelávací program používa pojmy, ktoré musí akceptovať aj školský vzdelávací program:

Vzdelávací program - Kurikulum (angl. curriculum) – znamená komplexný program riešenia všeobecných a špecifických cieľov, obsahu, metód a foriem vzdelávacieho procesu, stratégií a metód hodnotenia, organizácie a riadenia vzdelávania. Vývoj vzdelávacích programov je otvoreným procesom plánovania, realizácie a hodnotenia inštitucionálneho vzdelávania a vyžaduje si rozhodovanie a praktické riešenia na úrovni štátu, školy a triedy.

Kurikulárny dokument vymedzuje vzdelávací program. Štátny vzdelávací program (v krajinách Európskej únie „National Curriculum“ – Národné kurikulum) je štátom garantovaný rámec, ktorý určuje ciele, obsah vzdelávania, vzdelávacie výstupy a smernice na realizáciu školských kurikul v oblasti formálneho (počiatočného) vzdelávania.

Cieľ vzdelávania v ŠVP vyjadruje normy a požiadavky na celkový vzdelanostný a osobnostný rozvoj žiaka, vymedzuje zámery výchovno-vzdelávacieho procesu a jeho vzdelávacie výstupy, je zameraný na komplexný rozvoj osobnosti žiaka. Sú to navrhované a plánované výsledky vzdelávania a učenia sa. Interpretujeme ich z hľadiska:

- obsahového (spoločenská zameranosť vzdelávania),
- vyučovacieho procesu (vyučovanie predmetov),
- učenia sa žiakov,
- výsledkov vyučovania (skúšanie).

Ciele vyučovacieho procesu musia spĺňať požiadavky na konzistentnosť, primeranosť, jednoznačnosť a kontrolovateľnosť žiackych výkonov s rešpektovaním taxonómie cieľov (úroveň osvojenia učiva).

Ciele vyučovacieho procesu sú usporiadané podľa hierarchie nasledovne:

- všeobecné ciele (celospoločenské) sú najabstraktnejšie a vyjadrujú výchovné (afektívne, postojové, hodnotové) ciele napr. formovať mravné vedomie, rozvíjať tvorivé myslenie, schopnosť riešiť problémy, schopnosť komunikovať, orientovať sa v informáciách, prevziať zodpovednosť a podobne. Informujú širokú verejnosť o vyučovacom procese školy a zároveň umožňujú, aby spoločnosť mohla klásť požiadavky na školu,
- inštitucionálne ciele (ciele školy, skupiny, jednotlivca) reprezentujú požiadavky školy na učebné/študijné odbory napr. profil absolventa, ciele vyučovacích predmetov a ich tematických celkov, výchovné ciele, všetko, čo by mal absolvent vedieť po ukončení vzdelávacieho programu napr. vytvárať kladný vzťah k prírode, prejavovať úctu k rodičom, rozvíjať manuálne a technické zručnosti ap.,
- špecifické ciele (konkrétne) predstavujú ciele vyučovacích hodín vyjadrené výkonmi žiakov v rámci tematických celkov.

Sú to ciele:

vzdelávacie ciele: zamerané na všestranný rozvoj osobnosti ako predpokladu sebvýchovy a sebvzdelávania. Zabezpečujú rozvoj záujmov a potrieb žiaka, jeho pamäti, reprodukčného a tvorivého myslenia. Vzdelávacie ciele sú zamerané hlavne na:

- kognitívne (poznávacie) procesy, ktoré zahŕňajú oblasť vedomostí, intelektuálnych zručností, poznávacích schopností (pamäť, myslenie, tvorivosť). Patrí sem porozumenie, aplikácia, analýza, syntéza a kritické hodnotenie,
- psychomotorické (pohybové, zručnosti) procesy, ktorými sa osvojujú zručnosti (reč, písanie, manipulácia) a návyky. Patrí sem imitácia, koordinácia, automatizácia, ap.,
- výchovné ciele: zamerané na formovanie vzťahu žiakov k svetu, aby stanovené hodnoty prijímali, reagovali na ne, akceptovali ich, integrovali a zvnútorňovali sa s nimi. Vzťahujú sa na afektívne procesy vymedzujúce oblasť pocitov, postojov, hodnotovej orientácie a sociálno-komunikatívnych zručností. Patrí sem vnímavosť reagovania, oceňovanie hodnôt, charakter, ap.

Cieľ vzdelávania je východiskom a podmienkou pre formulovanie obsahu, zabezpečenie procesu vzdelávania a hodnotenia výsledkov vzdelávacieho procesu.

Štandard je stupeň dokonalosti požadovaný pre určitý účel alebo akceptovaný model (vzor, norma, miera), s ktorým sú reálne objekty a procesy rovnakého druhu porovnávané alebo merané. Je to požadovaná a záväzná charakteristika kvantitatívnych alebo kvalitatívnych vlastností určitého objektu alebo javu. Je to miera (hranica), kedy je ešte možné výkon považovať za akceptovateľný.

Vzdelávacie výstupy sú stanovenia o tom, čo žiak vie, chápe a je schopný urobiť, aby ukončil proces učenia/vzdelávania. Ide o štruktúrovaný popis vedomostí, zručností a kompetencií (odborné, všeobecné) nevyhnutných pre výkon určitej pracovnej úlohy, činnosti alebo súboru činností v danom povolání alebo skupine príbuzných povolání. Vzdelávacie výstupy v oblasti OVP týkajúce sa získania, potvrdenia a uznania konkrétnej kvalifikácie (úplnej, čiastočnej) stanovené v profile absolventa voláme kvalifikačný štandard. Každý vzdelávací výstup je vo svojej podstate výkonový štandard.

Hodnotiaci štandard definuje súbor kritérií, organizačných a metodických postupov na overenie dosiahnutých vzdelávacích výstupov. Vychádza z kvalifikačného - výkonového štandardu. Proces hodnotenia vytvára evidenciu o výkone žiaka. Hodnotiaci štandard zahŕňa:

- kritériá hodnotenia pre každú všeobecnú a odbornú spôsobilosť. Určujú, ako stanoviť dôkaz o tom, že výkon žiaka bol preukázaný. Pokiaľ kompetencie stanovujú, čo má žiak vedieť a urobiť v rámci danej pracovnej činnosti, kritériá určujú, podľa čoho to poznáme a či sú tieto kompetencie osvojené. Kritériá musia byť konkrétne, jasné a zodpovedajúce danej kompetencii,
- prostriedky a postupy hodnotenia vymedzujú cesty a spôsoby overovania kompetencií,
- organizačné a metodické pokyny pre maturitné skúšky predstavujú súbor pravidiel a predpisov v rámci všeobecne záväzných právnych predpisov.

Vzdelávací štandard obsahuje súbor požiadaviek na osvojenie si vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré majú žiaci dosiahnuť a vykonať, aby mohli pokračovať vo vzdelávaní v nadväzujúcej časti vzdelávacieho programu alebo aby im mohol byť priznaný stupeň vzdelania. Je súborom výkonových a obsahových štandardov v danom predmete, v danom tematickom celku alebo téme učiva.

Výkonový štandard je základné kritérium úrovne zvládnutia vedomostí, zručností a kompetencií. Vymedzuje kritériá úrovne zvládnutia obsahových štandardov. Sú to významné vedomosti, zručnosti a kompetencie, ktoré má žiak podľa očakávania preukázať po ukončení vzdelávania. Musí odpovedať na otázku „Čo potrebuje žiak vedieť (kognitívna oblasť), čomu musí porozumieť (kognitívna a afektívna oblasť), čo má urobiť (afektívna a psychomotorická oblasť)“, aby splnil úlohu a preukázal svoj výkon. Je zároveň vstupným (cieľová požiadavka) a výstupným (vzdelávací výstup) štandardom. Výkonový štandard identifikuje merateľnosť vyučovacieho procesu. Popisuje produkt výučby, nie jej proces. Dôkazom dosiahnutia výkonového štandardu – vzdelávacieho výstupu je objektívne, validné a reliabilné priebežné (vyučovacia hodina) a sumatívne hodnotenie (záverečná, maturitná alebo absolventská skúška) na základe spoľahlivých kritérií, prostriedkov a postupov sumatívneho hodnotenia, ktorým sa overí dosiahnutie výkonovej normy. Na vyučovacej hodine sa stanovujú vzdelávacie výstupy v podobe špecifických cieľov (výkonové štandardy) a po ukončení vzdelávacieho procesu sa stanovujú vzdelávacie výstupy v podobe maturitných tém, zadaní alebo úloh (výkonový štandard) odvodené z profilu absolventa. Z toho dôvodu je kompetenčný profil absolventa zásadným prvkom ŠVP a ŠkVP.

Obsahový štandard vymedzuje základné učivo. Určuje rozsah požadovaných vedomostí, zručností a kompetencií. Vymedzuje požiadavky a podmienky, ktoré určujú obsah vzdelávania (čo sa majú a ako sa majú žiaci naučiť a učiť) a zručnosti (čo majú žiaci urobiť a ako to majú urobiť), aby úspešne zvládli vzdelávací výstup (preukázali výkon) a vzdelávací program.

Obsahový štandard sa formuluje na základe výkonového štandardu. V ŠVP sú popísané vo vzdelávacích oblastiach.

Kompetencia je preukázaná schopnosť využívať vedomosti, zručnosti, postoje, hodnotovú orientáciu, osobné, sociálne a/alebo metodologické schopnosti na predvedenie a vykonávanie funkcií podľa daných štandardov v práci, pri štúdiu, v osobnom a odbornom rozvoji jedinca a pri jeho aktívnom zapojení sa do spoločnosti, v budúcom uplatnení sa v pracovnom a mimopracovnom živote a pre jeho ďalšie vzdelávanie. V ŠVP a ŠkVP budú stanovené tieto kategórie kompetencií:

- **Kľúčové kompetencie** chápeme ako významnú a dôležitú kategóriu všeobecne integrujúcich, použiteľných a prenosných súborov vedomostí, zručností, postojov, hodnotovej orientácie a ďalších charakteristík osobnosti, ktoré každý človek potrebuje k svojmu osobnému naplneniu a rozvoju, aktívnemu občianstvu, sociálnemu začleneniu, k tomu, aby mohol primerane konať v rôznych pracovných a životných situáciách na takej úrovni, aby si ich mohol ďalej rozvíjať, zachovávať a aktualizovať

v rámci celoživotného vzdelávania. Vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie.

- **Všeobecné kompetencie** sú základné kognitívne kompetencie, ktoré sa vyžadujú pre príbuzné skupiny povolání (napr. matematika, čítanie, písanie, riešenie problémov, sociálne, komunikatívne a interpersonálne kompetencie). Vymedzujú široký poznávací základ potrebný pre uplatnenie človeka v spoločnosti a v mimopracovnom živote. Vytvárajú predpoklad celoživotného vzdelávania a prispievajú k profesionalizácii a adaptabilite každého jedinca.
- **Odborné kompetencie** sú kompetencie vyšpecifikované z profilov (štandardov) práce, tradičných a nových povolání. Sú to sociálne a komunikatívne kompetencie, strategické schopnosti pri kompetenciách založených na riešení problému pri zabezpečovaní úloh, organizačné kompetencie, iniciatívnosť a aktívnosť. Strategicky ovplyvňujú schopnosti absolventa uplatniť sa na trhu práce, prispôbovať sa jeho zmenám, samostatne rozhodovať o svojej profesijnej kariére a angažovať sa vo svojej vlastnej práci a v spolupráci s inými ľuďmi.

Kvalifikácia je formálny výsledok procesu hodnotenia a validácie, ak kompetentný orgán rozhodne, že jednotlivец úspešne preukázal vzdelávací výstup podľa validného hodnotiaceho štandardu. Základné učivo – predstavuje obsahové štandardy, ktoré sú predmetom vzdelávania všetkých žiakov na danom stupni vzdelania. Obsahuje základné vedomosti, zručnosti a kompetencie, ktoré si musí žiak osvojiť na minimálnej požadovanej úrovni.

Základné učivo je stanovené v štátnych vzdelávacích programoch.

Rozširujúce (prehlbujúce, doplnkové, fakultatívne) učivo – dopĺňa a rozširuje základné učivo na danom stupni vzdelania podľa komplexných požiadaviek odboru štúdia tak, aby absolvent vzdelávacieho programu mohol získať požadovanú kvalifikáciu. Rozširujúce učivo je stanovené v školských vzdelávacích programoch.

Učenie je proces, v ktorom žiak získava, využíva a prispôsobuje si informácie, myšlienky a hodnoty, praktické a kognitívne kompetencie. Prebieha prostredníctvom premýšľania, osobných úvah, obnovy informácií a sociálnych interakcií.

Vedomosti sú výsledkom osvojenia, zhromažďovania a prispôbovania informácií v priebehu vzdelávania alebo učenia sa. Je to súbor faktov, zásad, teórií a postupov, ktoré sa vzťahujú na oblasť štúdia a práce. V kontexte kvalifikácií sa vedomosti popisujú ako teoretické alebo faktické.

Zručnosti sú spôsobilosti uplatňovať a aplikovať vedomosti a využívať know-how na zvládnutie rôznych úloh a riešenie problémov. V kontexte kvalifikácií sú zručnosti opísané ako kognitívne (napr. uplatnenie logického, kreatívneho alebo intuitívneho myslenia) a praktické (manuálna zručnosť, šikovnosť, pohotovosť a používanie metód, materiálov, prostriedkov, nástrojov a prístrojov).

Hodnotenie je najvýznamnejšou časťou ŠkVP. Je to proces skompletizovania a interpretovania údajov a dôkazov o výkone žiaka. Skúšajúci overujú a porovnávajú výkony (vedomosti, zručnosti a kompetencie) žiakov vo vzťahu ku kritériám. V OVP sa sumatívnym hodnotením (záverečná skúška, maturitná skúška) overuje, potvrdzuje a uznáva získaná kvalifikácia v danom študijnom alebo učebnom odbore.

Kontrola vyučovacieho procesu je proces, ktorým sa zisťujú a posudzujú výsledky vyučovacieho procesu – vzdelávacie ciele, vzdelávacie výstupy, čiže všetko, čo sa žiaci naučili, osvojili v oblasti kognitívnej, psychomotorickej a afektívnej.

Má dve roviny:

Zisťovanie výsledkov vyučovacieho procesu: preverovanie, skúšanie.

Posúdenie výsledku vyučovacieho procesu: hodnotenie, preverovanie výsledkov podľa štandardov

Preverovanie (skúšanie) žiakov je proces zisťovania výsledku vyučovacieho procesu na základe merania výkonov žiakov (výkonové štandardy), zistenie toho, čo žiaci vedia a čo nevedia, aká je miera toho čo vedia, oproti tomu, čo vedieť majú, ako sa zlepšili v porovnaní sami so sebou alebo skupinou.

Klasifikácia je zaradovanie jednotlivých výkonov žiaka do výkonnostných stupňov (v SR je päťstupňová klasifikačná stupnica). Základom na pridelenie klasifikačného stupňa (slovom, číslom, známku), a tým zaradenie výkonu žiaka do niektorej výkonnostnej skupiny je výsledok získaný skúšaním.

Charakteristika ŠVP je úvodom do vzdelávacieho programu a konkretizuje ho. Vysvetľuje jeho funkciu, vzťah ku školskému vzdelávaciemu programu (ŠkVP), objasňuje pojmy, akými sú ciele vzdelávania, požiadavky na vzdelávanie, spôsoby a formy získavania vedomostí, zručností a kompetencií, ich vzťah k povolaniu a kvalifikácii, ktorú získavajú absolventi po ukončení programu. Sú záväznými charakteristikami pre ŠkVP. V tejto časti sa uvádza dĺžka štúdia, nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium, spôsob ukončenia štúdia, poskytnutý stupeň vzdelania, doklad o dosiahnutom vzdelaní, možnosti pracovného uplatnenia, možnosti ďalšieho vzdelávania ako záväzné kritériá pre danú skupinu študijných odborov. Súčasťou charakteristiky je určenie požiadaviek a obmedzení vo vzťahu k prístupnosti povolania z hľadiska veku absolventov, zdravotného a telesného obmedzenia pri výkone povolania, k vhodnosti povolania pre osoby so zníženou pracovnou schopnosťou, k najčastejším chorobám a ohrozenia zdravia v dôsledku výkonu povolania, atď. Požiadavky na bezpečnosť, ochranu zdravia a hygienu práce vychádzajú zo všeobecne záväzných právnych predpisov, nariadení a vyhlášok uplatňovaných v danej skupine študijných odborov. V ŠkVP sú tieto oblasti podrobnejšie špecifikované a rozpracované vzhľadom na konkrétny odbor prípravy.

Profil absolventa ŠVP je kľúčovým východiskom pre školy, ktoré ho rozpracujú vo vlastných ŠkVP. Kompetencie musia spĺňať a pokrývať všetky požiadavky a potreby trhu práce a vzdelávania tak, aby absolvent po ukončení ŠkVP dosiahol konkrétnu kvalifikáciu – všeobecnú a odbornú. Táto časť programu je zásadným reformným obratom pri štruktúrovaní

vzdelávania, ktorá si vyžaduje zmenu celkového prístupu ku vzdelávaniu a učeniu sa tak zo strany učiteľa, ako aj žiaka. Ide o proces určenia požiadaviek v podobe výkonových štandardov. V OVP je stanovenie výkonových štandardov výsledkom aktívnej a úzkej spolupráce so zamestnávateľmi v danom odbore štúdia a prípravy. Vytvorením kompetenčného profilu sa v ŠVP sa definujú konkrétne požiadavky na kvalifikovaný výkon (kvalifikačný štandard) pracovných činností v skupine príbuzných povolání (skupina študijných odborov), v ŠkVP sa určujú špecifické požiadavky výkonu absolventa ako potenciálnej pracovnej sily pre danú pracovnú pozíciu vo zvolenom povolání (študijný alebo učebný odbor).

Rámcový učebný plán je základom pre tvorbu školských učebných plánov. ŠVP stanovuje záväzný minimálny počet hodín na všeobecné vzdelávanie, odborné vzdelávanie vrátane praktického vyučovania (odborný výcvik, odborná alebo umelecká prax, praktické cvičenia, iné).

Disponibilné hodiny slúžia k rozšíreniu časových dotácií všeobecnej a odbornej zložky vzdelávania a sú podporným stimulom pre školy pri rozpracovaní konkrétneho študijného alebo učebného odboru a odborného zamerania pri zohľadnení potrieb školy, rozvojových programov regiónu, zamestnávateľov alebo žiakov. Môžu sa využiť aj na podporu rozvoja osobnosti žiaka, jeho záujmovej orientácie zavedením pestrej škály voliteľných predmetov, prípadne ďalších účelovo zameraných kurzov.

Vzdelávacie oblasti sú okruhy, v ktorých sú stanovené výkonové a obsahové štandardy. Výkonové štandardy sú záväznou normou pre školy na tvorbu vzdelávacích výstupov pre jednotlivé vyučovacie predmety. Obsahové štandardy sú záväznou normou pre školy na štruktúrovanie vyučovacích predmetov. Vzdelávacie oblasti v ŠVP sú orientované na základné učivo, ktoré musia školy povinne rešpektovať. Majú nadpredmetový charakter, čo umožňuje školám rôzne vytvárať vlastné ŠkVP, využívať medzipredmetové vzťahy, rozvíjať aplikačné súvislosti s ohľadom na daný študijný odbor alebo jeho odborné zameranie, rozvoj nových technológií, zmeny vo výrobných programoch podnikov, zahraničné poznatky a skúsenosti, individuálne potreby a špecifiká žiakov, rodičov a spoločnosti. Neoddeliteľnou súčasťou každej vzdelávacej oblasti sú aj výchovné a motivačné aspekty, ktoré sa musia začleniť do obsahu vzdelávania. V ŠkVP sa podľa základného stanovuje rozširujúce učivo, ktoré slúži na prehĺbenie základného učiva s ohľadom na záujmy žiaka, rozvoj jeho nadania, rozhl'adu, daný študijný alebo učebný odbor, odborné zameranie, požiadavky na praktické vyučovanie ap. Rozširujúce učivo má prispieť k tomu, aby si žiaci osvojili zodpovedajúce vedomosti, zručnosti a kompetencie, určité postoje, hodnoty, rozhodovanie, atď. Patria tu aj voliteľné a nepovinné predmety, účelové kurzy v oblasti všeobecného a odborného vzdelávania, ktoré podporujú a prehĺbujú špecifické záujmy žiaka, zdokonaľujú jeho kompetenčnú úroveň (teoretickú, praktickú, telesnú, osobnostnú). Tento typ učiva sa určí buď na štátnej úrovni alebo na úrovni škôl podľa indikovaných potrieb, záujmov a požiadaviek. Vytvára tiež integratívny vyučovací mostík pre rôzne projekty, písomné práce, a pod. Malo by sa predovšetkým zameriavať na materiálové a energetické zdroje, kvalitu pracovného prostredia, vplyvy pracovných činností na prostredie a zdravie, na technické a technologické

procesy a riadiacu činnosť. Rozširujúce učivo sa môže realizovať rôznymi metódami a formami v rámci teoretického a praktického vyučovania, ale aj mimoškolskými aktivitami. V praktickom vyučovaní je vhodné viesť žiakov napr. k správne upotrebeniu, separovaniu a odvozu odpadov, využívaniu úsporných spotrebičov a postupov, dodržiavaniu požiadaviek na bezpečnosť a hygienu práce. Učebné zdroje chápeme ako učebné pomôcky, prostriedky a didaktickú techniku odporúčané vo vyučovacom procese. Sú nositeľom učiva a používajú sa v rôznych priestoroch (interiéry a exteriéry). Ich súčasťou sú aj moderné technológie vo vzdelávaní. ŠVP odporúča základné učebné zdroje pre danú skupinu študijných odborov. ŠkVP budú špecifikovať tie učebné zdroje, ktoré sú dôležité pre daný odbor štúdia.

Učebné zdroje predstavujú zdroj významných informácií a prostriedkov na vytváranie zručností a návykov žiakov, cestu ich motivácie, upevňovania a kontroly nadobudnutých vedomostí, zručností a postojov, orientácie na ich individuálne záujmy.

Vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je integrálnou súčasťou vzdelávacieho systému. ŠVP predkladá možnosti sprístupniť vzdelávací program čo najširšiemu spektru žiakov. Škola musí zvážiť tieto možnosti a rozhodnúť, či vzdelávací program je vhodný aj pre konkrétnu skupinu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, či je spôsobilá ho upraviť podľa podmienok, potrieb a druhu znevýhodnenia a prispôbiť podmienky na ich výučbu. Každá škola je však povinná sledovať individuálne potreby a záujmy žiakov a riešiť ich formou individuálnych učebných plánov a špecifických organizačných opatrení (napr. talentovaní alebo hyperaktívni žiaci).

Základné podmienky na realizáciu ŠVP vychádzajú zo všeobecných platných noriem a určujú základné (minimálne) požiadavky na zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu. Je úlohou školy, aby tieto požiadavky sformulované v ŠVP konkretizovala vo svojom ŠkVP podľa reálnych potrieb a požiadaviek, aktuálnych cieľov a možností. ŠVP determinuje základné materiálne, personálne a organizačné podmienky, ako aj nevyhnutné podmienky bezpečnosti a hygieny práce.

Príloha 2

ODPORÚČANÉ POSTUPY NA KONTROLU A HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie je jednou z najvýznamnejších činností kontroly vyučovacieho procesu, ktorou sa zisťujú a posudzujú výsledky vzdelávania. Musí spĺňať tieto funkcie:

- diagnostická, ktorá určuje mieru vedomostí, zručností, postojov žiakov a ich nedostatkov,
- prognostická, ktorá identifikuje zodpovedajúce predpoklady, možnosti a potreby ďalšieho vývoja žiakov,
- motivačná, ovplyvňujúca pozitívnu motiváciu žiakov,
- výchovná, formujúca pozitívne vlastnosti a postoje žiakov,
- informačná, ktorá dokumentuje výsledky vzdelávania,
- rozvíjajúca, ktorá ovplyvňuje sebakontrolu a sebahodnotenie žiakov,
- spätnoväzbová, ktorá vplýva na revidovanie procesu výučby.

ŠVP odporúča v rámci celého výchovno-vzdelávacieho procesu akceptovať tieto funkcie a na základe nižšie uvedených kritérií využívať nasledovné formy hodnotenia:

1. podľa výkonu žiaka

- a) výkonové hodnotenie, v ktorom sa výkon žiaka porovnáva s výkonom iných žiakov,
- b) hodnotenie absolútneho výkonu, kde sa výkon žiaka meria na základe stanoveného kritéria (norma, štandard). Hodnotia sa vzdelávacie výstupy priamo na vyučovacej hodine a po ukončení vzdelávacieho programu maturitné témy, zadania a úlohy na záverečnej, maturitnej a absolventskej skúške,
- c) individuálne hodnotenie, pri ktorom sa porovnáva aktuálny výkon žiaka s jeho predchádzajúcim výkonom.

2. podľa cieľa vzdelávania

- a) sumatívne hodnotenie na jasne definovaných kritériách pri ukončení štúdia (záverečná, maturitná a absolventska skúška),
- b) formatívne hodnotenie zabezpečuje spätnú väzbu medzi žiakom a učiteľom. Hodnotí sa ústne a využíva sa najmä pri hodnotení kľúčových kompetencií.

3. podľa času

- a) priebežné hodnotenie, kde sa žiak hodnotí v priebehu celého vyučovacieho obdobia na vyučovacej hodine,
- b) záverečné hodnotenie, pri ktorom sa žiak hodnotí jednorázovo na konci vyučovacieho obdobia (štvrtročne, polročne, ročne).

4. podľa informovanosti

- a) formálne hodnotenie, kedy je žiak dopredu informovaný o hodnotení a môže sa naň pripraviť (testy, písomné práce, ap.),
- b) neformálne hodnotenie, pri ktorom sa pozoruje bežná činnosť žiaka vo vyučovacom procese.

5. podľa činnosti

- a) hodnotenie priebehu činnosti, napr. rôznych cvičení, úloh a pod.,
- b) hodnotenie výsledku činnosti, napr. test, výkres, model, výrobok a pod.

6. podľa prostredia

- a) interné hodnotenie, prebieha v škole učiteľmi,
- b) externé hodnotenie prebieha v škole inými ľuďmi napr. učiteľ z inej školy, odborník z praxe, inšpektor a pod.

Hodnotenie v ŠkVP by malo byť založené **na hodnotiacom štandarde**. Je to súbor kritérií, organizačných a metodických postupov na overovanie vzdelávacích výkonov – výkonových štandardov. Zisťuje sa, či žiak predpísaný vzdelávací výstup zvládol alebo nie.

Hodnotiaci štandard zahŕňa:

- **Kritériá hodnotenia** zisťujú mieru realizácie plánovaných výsledkov, určujú, ako stanoviť dôkaz o tom, že učenie bolo ukončené a preukázané pre požadovaný výkonový štandard. Je dôležité aby kritériá hodnotenia boli definované na jeden výkon, aby boli konkrétne, jasné, stručné, zamerané buď na proces (činnosť) alebo na výsledok činnosti. V ŠkVP by mali byť jasne deklarované kritériá napr. pre ústnu odpoveď, písomnú prácu, skupinovú prácu, laboratórnu prácu, ap. Kritériá sumatívneho hodnotenia by mali byť uvedené vzhľadom k stanoveným témam, zadaniam alebo úlohám ako príloha ŠkVP.
- **Spôsoby a postupy** hodnotenia môžu byť rôzne. Pre OVP odporúčame rozdeliť ich podľa nasledovných kritérií:
 - a) podľa počtu skúšaných žiakov
 - individuálne
 - skupinovo – frontálne
 - b) podľa časového zaradenia
 - priebežné skúšanie (skúša sa učivo jednej alebo niekoľkých vyučovacích hodín),
 - súhrnné skúšanie (skúša sa učivo tematického celku alebo učivo za celé klasifikačné obdobie),
 - záverečné skúšanie (záverečné, maturitné, absolventské alebo opravné skúšky).
 - c) podľa spôsobu vyjadrovania sa
 - ústne hodnotenie (otázka – odpoveď),
 - písomné hodnotenie (cieľový test, test voľných odpovedí, stanovenie (určenie niečoho), prípadová štúdia, projekt, zistenie a pod.),
 - praktické hodnotenie (cvičenia, simulácie, projekty a pod.).
 - d) podľa vzdelávacích výstupov sa hodnotia kognitívne (rozumové) kompetencie napr. pamäťové alebo aktuálne činnosti a praktické kompetencie (výrobok, proces, postup).

Odporúčame zaviesť tzv. „Portfólio“ ako súbor dokumentov o rôznych aktivitách žiaka a jeho výsledkoch, ako aj o oblastiach jeho aktivít, činností a miery ich praktického zvládnutia. Je to súbor dôkazov, ktoré umožňujú hodnotiť rozvoj kompetencií za určité obdobie. Pri hodnotení praktických kompetencií sa veľmi osvedčilo hodnotenie na základe „Referencií“ kompetentných osôb, odborníkov alebo organizácií, ktoré

vypovedajú o kvalite vedomostí, zručností a postojoch. Rôzne metódy hodnotenia praktických a kognitívnych kompetencií ukazuje nasledovná tabuľka.

Zoznam štandardných nástrojov hodnotenia

ODBORNÉ KOMPETENCIE	KOGNITÍVNE KOMPETENCIE
Praktické cvičenia	Ústna odpoveď (krátke, súvislé a obmedzené odpovede, doplnenia)
Simulované situácie	Písomné odpovede (testy)
Úloha hrou	Projekt
Ústne odpovede	Zistenie
Projekt	Stanovenie (niečo určiť)
Zistenie	Porovnanie
Stanovenie (niečo určiť)	Prípadová štúdia
Porovnanie	Školská práca
Prípadová štúdia	Úlohy a cvičenie
Zapisovanie do pracovnej knihy	
Protokoly	
Správy	
Osobný rozhovor	
Dotazník	

Pri rozhodovaní o využití uvedených postupov platia tieto zásady:

- praktické, ústne a písomné overovanie by sa malo používať vtedy, ak je možné overiť kompetencie na základe kritérií v určitom stanovenom čase,
- písomné overovanie by sa malo použiť tam, kde sa dá predložiť vopred pripravený písomný materiál,
- portfólio by sa malo použiť vtedy, keď ide o priebežné hodnotenie a nie je možné hodnotiť kompetencie podľa kritérií v stanovenom čase.

Organizačné a metodické pokyny sa týkajú všeobecne záväzných právnych predpisov, dokumentácie a pravidiel pre záverečnú, maturitnú alebo absolventskú skúšku.

Pravidlá hodnotenia (spôsoby hodnotenia a kritériá hodnotenia) sa musia vypracovať na celé obdobie štúdia pre všetky ročníky. Sú stanovené v učebných osnovách vyučovacích predmetov a sú záväzné pre učiteľa a žiaka. Súčasťou hodnotenia musí byť aj sebahodnotenie žiakov, ich schopnosť posúdiť vlastný výkon, vynaložené úsilie, osobné možnosti a rezervy. V každom ŠkVP musia byť vytvorené jasné a objektívne pravidlá hodnotenia. Pri formulovaní pravidiel sa pridržiavajte nasledujúceho usmernenia:

- hodnotenie zameriavame a formulujeme pozitívne,
- hodnotíme podľa miery splnenia (úspešnosť) daných kritérií,
- klasifikujeme iba prebrané a upevnené učivo,
- používame platnú klasifikačnú stupnicu,
- v predmete, v ktorom vyučujú viacerí učitelia, je výsledný stupeň klasifikácie stanovený po vzájomnej dohode,
- písomné práce oznamujeme žiakom vopred,
- učíme žiakov pracovať aj s chybou, ap.

Príloha 3

ODPORÚČANÉ ZÁSADY PRE TVORBU ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Školský vzdelávací program (ďalej len „ŠkVP“) je zásadným pedagogickým dokumentom školy, na základe ktorého realizuje škola vzdelávanie v danom učebnom alebo študijnom odbore. Je povinnou súčasťou školskej dokumentácie. Školské vzdelávacie programy sú postavené na nasledovných princípoch:

- a) vytvárajú pluralitné a konkurenčné vzdelávacie prostredie medzi školami,
- b) podporujú autonómiu a rozhodovacie privilégia škôl,
- c) vytvárajú sa pre konkrétny učebný alebo študijný odbor v danej skupine odborov vzdelávania,
- d) regulujú vzdelávacie podmienky v danej škole,
- e) v plnom rozsahu akceptujú potreby regionálneho trhu práce a rozvojové priority školy,
- f) dodržiavajú základný obsah vzdelávania a prípravy, ktorý vymedzuje štátny vzdelávací program,
- g) za ich vypracovanie a schválenie zodpovedá riaditeľ školy,
- h) súlad so štátnym vzdelávacím programom sleduje, kontroluje a hodnotí Štátna školská inšpekcia.

Pri spracovaní ŠkVP sa stanovujú tieto zásady. ŠkVP

- a) sa vypracuje na celé obdobie štúdia a riadi sa podľa relevantných ŠVP,
- b) na jednom stupni vzdelania sa pre jeden samostatný učebný alebo študijný odbor vrátane odborného/ných zamerania/ní vypracuje jeden ŠkVP,
- c) ŠkVP na danom stupni vzdelania má integrovať rôzne formy vzdelávania – dennú, externú, kombinovanú,
- d) štruktúra ŠkVP musí byť v súlade so školským zákonom:
 - Úvodné identifikačné údaje (názov vzdelávacieho programu, kód a názov odboru štúdia, stupeň vzdelania, názov a adresa školy)
 - Ciele a poslanie výchovy a vzdelávania
 - Vlastné zameranie školy (veľkosť a vybavenie školy, charakteristika pedagogického zboru, kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov, vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy, dlhodobé projekty a medzinárodná spolupráca, spolupráca s rodičmi, sociálnymi partnermi a inými subjektmi)
 - Profil absolventa (charakteristika a kompetencie absolventa)
 - Charakteristika školského vzdelávacieho programu (dĺžka štúdia, forma výchova a vzdelávania, vyučovací jazyk, spôsoby a podmienky ukončovania štúdia, doklad o získanom vzdelaní)
 - Učebný plán
 - Učebné osnovy/moduly pre všetky predmety
 - Materiálno-technické a priestorové podmienky
 - Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

- Vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov
 - Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy
 - Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov.
- e) súčasťou ŠkVP bude aj prevodník na tvorbu učebných plánov, prehľad plánovania rozvoja kľúčových kompetencií, plán ďalšieho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov vrátane časového a vecného harmonogramu, prehľad projekčnej činnosti, témy pre záverečné skúšky vrátane hodnotiaceho materiálu, témy (zadania, úlohy) pre maturitné alebo absolventské skúšky vrátane hodnotiaceho materiálu, hodnotiaci materiál pre hodnotenie kľúčových kompetencií a ďalšie materiály podľa rozhodnutia školy,
- f) pri práci s kľúčovými kompetenciami dodržiavajte tieto pravidlá:
- pri tvorbe učebných osnov vyučovacieho predmetu vyberte jeden (prípadne dva) výkonový štandard kľúčových kompetencií, ktoré sú v rámci predmetu prioritné a súvisia s obsahom výučby,
 - výber kľúčových kompetencií by mal sledovať problematické oblasti osobnosti žiakov alebo rozvoj tých vlastností, ktoré u žiakov najfrekventovanejšie,
 - výber kľúčových kompetencií je nutné organizovať v predmetových komisiách, aby sa v rámci vyučovacích predmetov pokryl čo najväčší počet kľúčových kompetencií,
 - na úrovni triedy sa vyberie jedna spoločná kľúčová kompetencia, ktorú budú rozvíjať a hodnotiť všetci učitelia v rámci vlastných vyučovacích predmetov,
 - každá kľúčová kompetencia musí mať stanovené metódy a formy práce,
 - každá kľúčová kompetencia uvedená v ŠkVP sa musí hodnotiť,
- g) profil absolventa derivujeme zo ŠVP, vybrané zodpovedajúce výkonové štandardy doplníme o ďalšie výkonové štandardy v spolupráci so zamestnávateľmi (analýza povolania) pre konkrétny učebný alebo študijný odbor,
- h) ŠkVP musí mať precízne vypracované pravidlá pre hodnotenie žiakov (kritériá hodnotenia, postupy a prostriedky hodnotenia) a pri svojej tvorbe postupuje v súlade s platnou metodikou. ŠkVP vypracuje škola v súlade s príslušným ŠVP a metodickým pokynom, ktorým sa určia podrobnosti o tvorbe vzdelávacieho programu. Tvorba ŠkVP je v kompetencií riaditeľa školy, ktorý zodpovedá nielen za jeho kvalitu ale aj za jeho realizáciu. Vzdelávací program musí zabezpečiť súlad s regionálnymi potrebami trhu práce, s rozvojovými potrebami regiónu a požiadavkami zamestnávateľov na regionálnej alebo miestnej úrovni.

Škola má možnosť požiadať zodpovedajúce vzdelávacie subjekty a objednať si vypracovanie svojho programu. Do projektovania ŠkVP sa môže zapojiť verejná a neštátne inštitúcie.

Pri tvorbe ŠkVP, najmä v oblasti OVP, sa musí zohľadňovať ich relevantnosť a opodstatnenosť k rozvojovým regionálnym programom, strategickým zámerom ekonomického, politického a spoločenského vývoja na národnej regionálnej alebo miestnej úrovni, ku kvalite obsahu vzdelávania, najmä odborného vzdelávania a prípravy a ústretovosť k potrebám a požiadavkám zamestnávateľskej sféry. Hoci tvorba ŠkVP je v plnej kompetencií riaditeľa školy, konečné schválenie ŠkVP musí prebiehať aj na regionálnej úrovni zriaďovateľom v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov. Po schválení

ŠkVP úradom samosprávneho kraja musí byť tento dokument prístupný verejnosti na www stránkach školy. Školský vzdelávací program sa môže vypracovať ako štandardný na základe určených vyučovacích predmetov a jeho učebných osnov alebo ako modulový. Je v kompetencii školy zvoliť, ktorý spôsob spracovania školských programov je pre ňu najvýhodnejší. Použitie modulovej štruktúry školských vzdelávacích programov je vhodné najmä vtedy pokiaľ škola chce ponúknuť individuálne vzdelávacie cesty žiakom, ponúknuť rôzne formy a možnosti vzdelávania v kontexte celoživotného vzdelávania.

Škola bude vypracovávať ŠkVP:

- a) v súlade s príslušným ŠVP a všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- b) komplexne, tzn. vymedzí všetky požadované kompetencie absolventa v danom študijnom odbore, vzdelávacie výstupy (výkonové štandardy) a obsah vzdelávania, didaktické postupy uplatňované pri realizácii vzdelávacieho procesu, personálne, materiálne a organizačné podmienky nevyhnutné k dosiahnutiu stanovených cieľov vzdelávania vrátane spolupráce so sociálnymi partnermi pri realizácii programu v dennej forme vzdelávania, ktorí budú v plnej miere podporovať autonómiu a rozhodovacie privilégia škôl,
- c) tak, aby bol prehľadný a poskytoval všetky potrebné informácie o vzdelávaní v danom odbore štúdia a aby umožňoval posúdiť súlad so ŠVP,
- d) tak, aby vytváral podmienky pre uznanie odborných kvalifikácií v danom povolaní a tým aj uplatniteľnosť absolventov na trhu práce s dôrazom na daný región školy, ale aj na osobnostný rozvoj absolventov a ich pripravenosť celoživotne sa vzdelávať,
- e) tak, aby vytváral podmienky aj pre vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami alebo dospelých ľudí